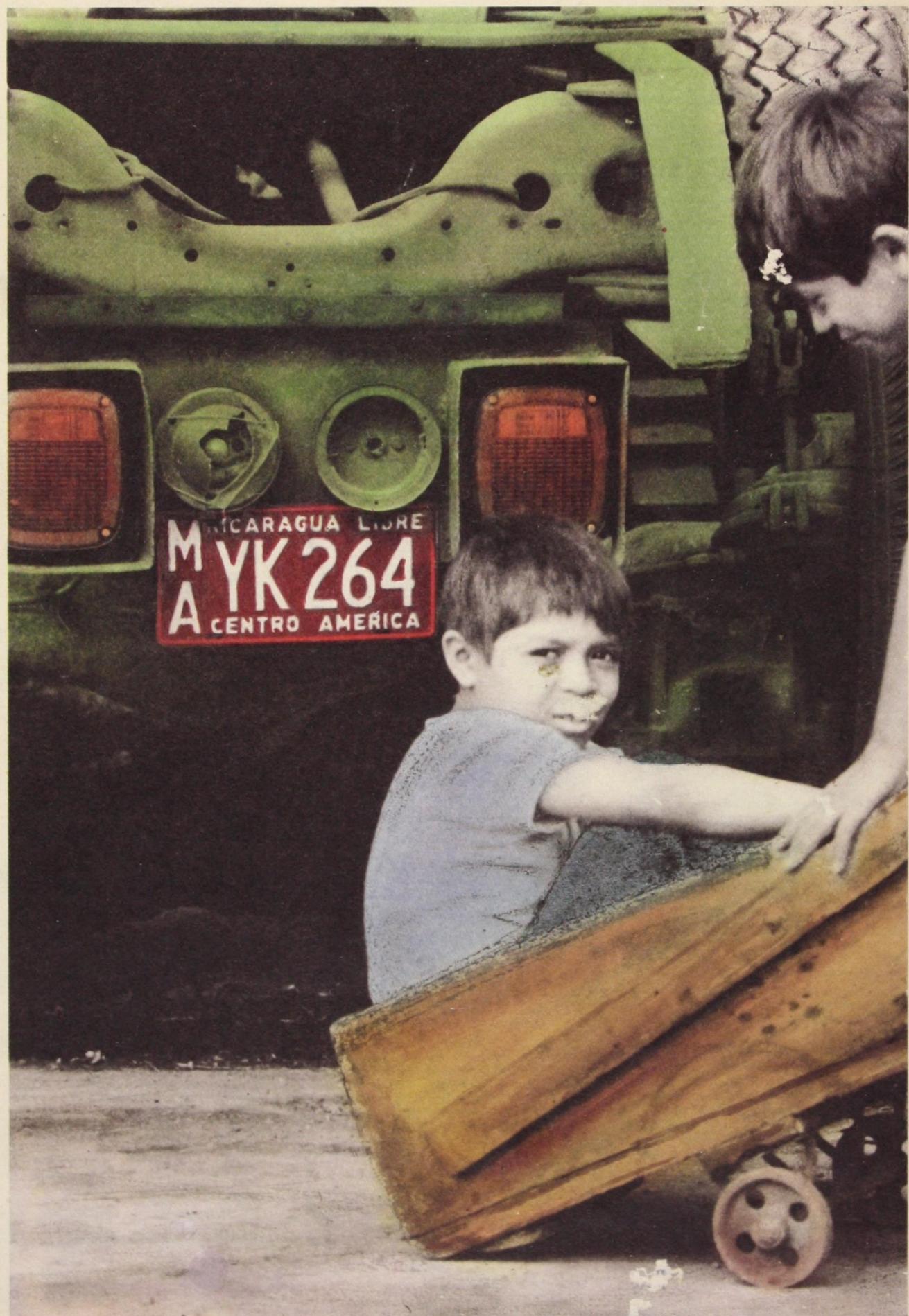
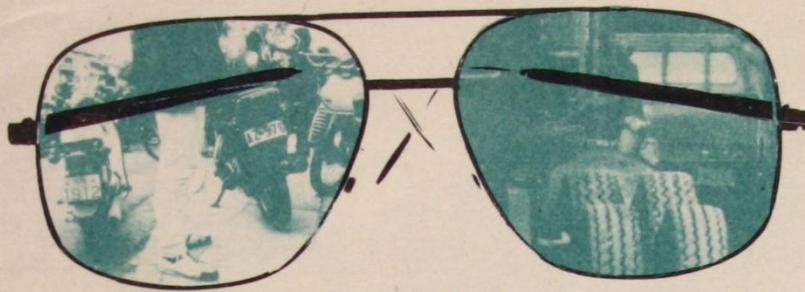

- σχόλια...
- υπάρχει «συναινετικός»
βιασμός;
- σκέγεις... στο δρόμο
για το Βαρδαθά...
- η οικονομία του εγκλή-
ματος
- η εγκληματολογία στην
Ελλάδα
- τι (πρέπει να) φοβούνται
οι Έλληνες
- το αυτοκίνητο
- κόκκινες μέρες
- στη Νικαράγουα
- για το ροκ-εν-ρολ
- Stammheim
- η νέα ταυτότητα
- μπείτε στα άδεια
σπίτια
- Πακιστανοί
- αυταρχικές μεταμ-
φιέσεις
- οι περιθωριακοί στη μεσαιω-
νική Δύση
- γυχιατρεία
- Λέρος 1986
- ο δραπέτης

ΣΧΟΛΙΑ

Γεια στα χέρια τους!!

Ρεφορμιστικός στόχος, επαναστατική διεκδίκηση!!! Μα είναι Μασούκοι; όχι, αντεξουσιαστές και αναρχικοί είναι.

Αναρχικοί και μαζικοί; Γιατί όχι; Αλήθεια γιατί όχι: 'Ομως.

'Ομως, μήπως ήταν σύμπτωση; Δηλαδή; Μήπως συνέπεσε ένα «θέμα» που καίει την «πλατεία» να ενδιαφέρει και την κοινωνία; Ασφαλώς.

Τότε γιατί οι επόμενοι έμποροι να μην είναι, για παράδειγμα, αυτοί της υγείας;

Γιατί να μην είναι κάποιοι έμποροι της κατοικίας;

Αυτά δεν «καίνε» την πλατεία;

'Ελα, πάψε να γκρινιάζεις και κλείσε το σχόλιο όπως τ' αρχιεστής: Γεια στα χέρια σας σύντροφοι!!!

Κείνο το βράδυ έφυγα από την πλατεία χαρούμενος και δυνατός, όμως αργά τη νύχτα κατέληξα σε κάπιο Νοσοκομείο μ' ένα κολικό, τόσο μόνος, τόσο αδύναμος και προπαντός χωρίς ΣΥΝΤΡΟΦΟΥΣ...

Πότε θα μεγαλώσει η πλατεία μας να χωρέσει όλη τη ζωή μας, όλη την κοινωνία;

**Η ΚΡΙΤΙΚΗ
ΣΕ ΠΡΟΣΩΠΑ ΚΑΙ ΘΕΣΜΟΥΣ
ΥΠΟΝΟΜΕΥΕΙ ΤΟ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ
ΓΙΑΥΤΟ
ΒΛΑΣΦΗΜΕΙΤΕ
ΤΑ ΘΕΙΑ**

Καθυστερημένο editorial

Convoyn τεύχος τρίτο

ΕΙΜΑΣΤΕ: Αρκετοί από τους 3.000 (προς το παρόν) φίλους και φίλες που διαβάζουν το περιοδικό, μας γνωρίζουν και «έξω απ' το Convoyn» για τους υπόλοιπους είμαστε αναγκαστικά αυτό που δείχνει το Convoyn, και τίποτε άλλο: περιττή λοιπόν κάθε αυτοπαρουσίαση.

ΘΕΛΟΥΜΕ: Καταρχήν ένα περιοδικό που θα αναδεικνύει (όταν το μπορούμε) το υπαρκτό κοινωνικό ανταγωνισμό — μετά βλέπουμε...

ΒΓΑΙΝΟΥΜΕ: Κάθε τεύχος στοιχίζει περίπου 300.000 δρ. Δεν συνυπολογίζονται: η προσωπική μας εργασία: οι προσφορές μειωμένων τιμών από τη φωτοστοιχειοθεσία, την offset οι δωρεάν διαχωρισμοί των εγχρώμων οι δωρεάν φωτογραφικές αναπαραγωγές (προσφορά του εκδότη μας στις ιδέες του, στον εαυτό του, σ' εμάς κι εσάς!) και τέλος, τη βοήθεια των φίλων (μέχρι και πορτοκάλια απ' την Κόρινθο...)

Παρόλα αυτά όμως, το «οικονομικό» καίει. Σας προτείνουμε λοιπόν, να γίνετε συνδρομητές από το επόμενο τεύχος — χίλιες δραχμές για έξι τεύχη.

Πιθανά κέρδη στο μέλλον είτε θα επενδύθουν στην ποιότητα (μορφή και περιεχόμενο, που, παρόλα δύο γράφτηκαν, δεν διαχωρίζονται), είτε θα μειώσουν την τιμή.

CONVOY

ΘΕΟΣ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗ! (Προς Άγιον Μάργαρη)

Το Challenger είχε διασκορπιστεί στον αιγαίνονταν αλλά η εικόνα του ανάγλυφη στις πρώτες σελίδες των εφημερίδων και των τηλεοπτικών καναλιών. Τεράστια επιφωνή μάτα «Θέε μου!» στόλιζαν τον τρόμο κι όλη η συσκευασία κατέληξε σε μία «Software διασκέδαση».

Ο χρυσοθήρες των ειδήσεων έσπευσαν να σημειώσουν το σημείο «2» στο πολιτικό προπό με λεζάντες του τύπου «Πλήγμα για τον Ρήγκαν» κ.λπ. Δημοσκοπήσεις, τηλεοπτικής, πένθιμη ψυχαγωγική απόσφαιρα, ποδοσφαιρικές απαντήσεις των ερωτώμενων.

Ο Ρήγκαν εκφράζοντας το πνεύμα του σύγχρονου τεχνολογικού κόσμου μίλησε για το πνεύμα της θυσίας, τους πιονέρους, τη μοίρα του ανθρώπου προς την «πρόδο»! Ο φουτουρισμός, κυριαρχητική ιδεολογία των ανεπτυγμένων και αναπτυσσόμενων εθνών, κεντάρει τις δικές του ουτοπίες με βελόνες τον θρησκευτικό επιστημονισμό, τον άκαμπτο θετικισμό. Άλλα αυτή η ουτοπία δεν έχει σαν σκοπό την απελευθέρωση της κοινωνίας από τις οδύνες της αδυσώπητης εργασίας αλλά την κυριαρχία της αγοράς, τη στρατιωτική επικυριαρχία! Να θυμηθούμε τους Ιταλούς φουτουριστές που με τη λατρεία τους στην τεχνολογία έγιναν απολογητές του πολέμου και τελικά υποστηριχτές του Μουσολίνι!

Ο σύγχρονος Φουτουρισμός, βαυκαλίζεται τη χειραγωγική Μαγεία των κομπιούτερς και στο τέλος υπαλλήλοποιείται από την κρατική καταστολή και γραφειοκρατία!

Και το σύγχρονο χρηματιστήριο, με τις εταιρίες που συμμετέχουν στα διαστημικά προγράμματα, κρατάει ενός λεπτού σιγή προς τιμήν των νεκρών που έπεσαν με ηρωική αφέλεια για να συνεχίζεται το θλιβερό παζάρι των μετόχων της Wall Street, προς τον πόλεμο!

Ας μην έχουμε αυταπάτες στο διάστημα δεν θα πάνε ούτε οι Αμερικανοί, ούτε οι Ρώσοι, ούτε οι ΕΟΚικοί, σαν αυτόκλητοι διαφημιστές σωτηρίας του ανθρώπου, αλλά γιατί το επιβάλει ο οικονομικοστρατιωτικός ανταγωνισμός, ο νόμοι της αγοράς που επιβλήθηκαν στον «άνθρωπο μέγεθος» πλέον. Και δεν είναι η τεχνολογία μια αντικειμενικοίση του καλού ή του κακού που τη χρησιμοποιούν «καλές» ή «κακές» κοινωνικές ομάδες! Όταν αυτή κυριαρχεί το πνεύμα, όταν το πνεύμα είναι αυτή, όταν αυτή γίνεται αυτοσκοπός, τότε επιβάλει τους όρους της. Το σύγχρονο πνεύμα κυριαρχούμενο από τον «օρθολογισμό» του ωφελιμισμού και της χρηστικότητας κυριαρχείται απ' τα αποτελέσματά του που απαιτούν την πλήρη αξιοποίησή τους και στο τέλος καταντάει αφέλεια να ρωτήσουμε «Who is the Boss? η μηχανή ή ο άνθρωπος!»

Κατά συνέπεια δεν ήταν η εντύπωση για τους (7) ιθαγενείς που έγιναν ολοκαύτωμα για να πραγματοποιήσει η τεχνολογία το ιδανικό της, αλλά η έκπληξη των εξαρτημένων για το πλήγμα που δέχτηκε την τυφλή τους πίστη στον θεϊκό επιστημονισμό! Ο ανθρωπισμός που εξεγείρεται με δόσεις δεν αποτελεί πλέον τίποτε περισσότερο από το κέντρο μετασχηματισμού της χειραγώγησης προς νέες σκοπιμότητες. Καρτεσιανό πνεύμα αθάνατο...

VIDEO CABLES

Δεκαέξι χιλιάδες συσκευές video πουλήθηκαν στο νομό Έβρου μέσα σε ελάχιστες μέρες μετά την τελευταία υποτίμηση της δραχμής - και υπάρχουν νομοί πολύ πιο πλούσιοι.

Αν υπολογίσουμε πως σε κάθε συκενή αντιστοιχία μια τουλάχιστον κασέτα video τσόντας, ίσα-ίσα για να περάνε ευχάριστα οι μακριές νύχτες του χειμώνα, τότε βγαίνει το συμπέρασμα πως είμαστε έδυνος video - καβλωμένο!

ΑΣΥΛΟΝ
μην πινε στην

Φαίνεται ότι η προοδευτική συνείδηση, που αναδείχτηκε από τη μεταπολίτευση και δώθε (λίγο εκ του ασφαλούς, λίγο σα μόδα, λίγο σα πολιτικοποίηση των διανούμενων), πλησιάζει όλο και περισσότερο στο σημείο που θα δεχτεί σαν καθεστώς την υπό δρους καταπάτηση του Πανεπιστημιακού ασύλου. Ήδη ο αγωνιστής καθηγητής Σταθόπουλος επανεκλέχτηκε πρύτανης αφού απ' ότι φαίνεται κατάφερε να πείσει την δημοκρατική πλειοψηφία για την ορθότητα της απόφασής του να επιτρέψει την είσοδο της αστυνομίας στο Χημείο.

Οι αντιδράσεις των Συσπειρώσεων πέρασαν σαν το γραφικό συμπλήρωμα των πρυτανικών εκλογών (τελος πάντων αυτοί οι ελαχιστοί πάντα φασαρίες θα δημιουργούν!) και οι συμπαθείς φρουροί της πανεπιστημιακής μαλάτητας, οι Κνίτες, έδωσαν και πάλι το παρόν περιφρουρώντας τις εκλογές και ψηφίζοντας περήφανα αντιδρέα (ενώ οι ίδιοι κατάγγειλαν έστω και με υπαναχωρίσεις και προβοκατορο-σενάρια την επέμβαση).

Στα πλαίσια της όλης και πιο ακλόνητης κατοχύρωσης του ασύλου εκδιώχθηκαν για πολλοστή φορά οι μικροπωλητές από τα Προπύλαια (με απόφαση της Συγκλήτου ή κάποιου υπεύθυνου τέλος πάντων — άλλως παλιότερα η εκκένωση έγινε με τη συμφωνία της ΕΦΕΕ) ενώ στην πρόσφατη συγκέντρωση για συμπάραστα στο Φιλιππινέζικο λαό η ίδια η αστυνομία, με τη μόνιμη πια επιδειξι άδυναμης που τη χαρακτηρίζει, απαγόρευε οποιαδήποτε πρόσβαση στον τόπο της συγκέντρωσης, πάλι τα Προπύλαια.

Σαν ενδεικτικό του κλίματος που διαχωρίζει αμνούς από ερίφια στη χρήση του άσυλου, στο όνομα της ελεύθερης διακίνησης των ιδεών (την οποία διακίνηση ανέκοψαν οι καταλήγοντες του Χημείου κατά ... Σταθόπουλο), έγιναν από τα «ψιλά» της έγκυρης φιλοκυβερνητικής εφημερίδας BHMA το παραπάνω χαρακτηριστικό ρεπορτάζ από την Ν. Κορέα (που εν πάσει περιπτώσει θεωρείται «αυταρχικό καθεστώς»).

Εισβολή σε «γάφκα» στη Σεούλ

ΣΕΟΥΛ. Τουλάχιστον 3.300 νοτιοκρεάτες αστυνομικοί εισέβαλαν χθες τη νύχτα στη πανεπιστήμια και τα κολέγια της χώρας και κατέσχουν πολλές εκαποντάδες δύορες μαλάτωφ και αντικούρετικές προκρητίσεις, ανακοίνωνταν οι αρχές, που παρουσιάσαν την όλη επιχείρηση ως «προληπτικά μέτρα» για την αντιμετώπιση των φοιτητικών ταραχών.

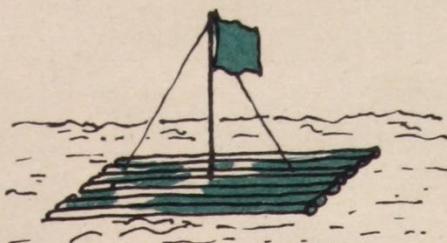
Όποιοι νομίζουν ότι τα Πανεπιστήμια θα γίνουν γιάφκες, όπως τότε το Νοέμβρη του '73, να έρουν ότι την έχουν από χέρι πατημένη. Εδώ έχουμε σοσιαλισμό, δεν παίζουμε...

Τα επιδόματα του αριστερισμού και η γαιοπρόσδος της Αριστεράς!!!

Αν η Επανάσταση είναι μια διαδικασία όπως ακριβώς και η εργασιακή, τότε η κρίση της δημιουργεί ανεργία, επαναστατική ανεργία. Οι άνεργοι επαναστάτες τότε χρέος έχουν να αγωνιστούν για την ανάκαμψη του επαναστατικού κεφάλαιου και επομένως την επαναπρόσληψη τους στον εργασιακό του κύκλο. Μέχρι τότε όμως ας μην ψάχνουν επιδόματα ανεργίας από τα γκρουπούσκολα και τα μαγαζάκια τους. Ας μη μιμηθούν δηλαδή την παραδοσιακή Αριστερά που εδώ και 45 χρόνια ζει από την γαιοπρόσδοση της Αντίστασης. Ας απαλλοτριώνουν μόνοι τους τα απαραίτητα για την επιβίωσή τους...

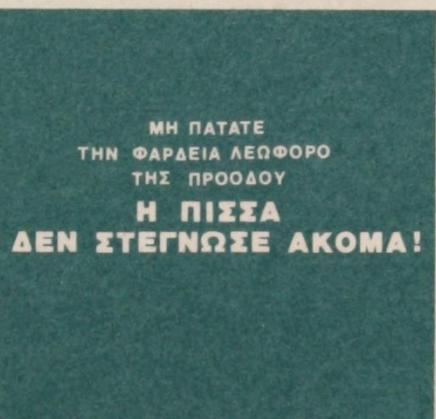
Αρσέν Λουπέν...

Σκέφτηκα μήπως ήταν επανάσταση, κατάληψη των θερινών ανακτώρων: ο «τσάρος Αρσένης ο Α'» κατεδαφίστηκε! Όμως δεν ήταν οι κόκκινοι αλλά πρώην βογιάροι οι τιμητές. Σκέφτηκα ότι τότε ήταν πραξικόπημα κι είπα να καταθέσω 62 δραχμές σ' ελβετική τράπεζα! Διάβασα μία δημοκρατική «εφημερίδα» και έμεινα άναυδος. Η εκτελεστική ιερά εξέταση είχε κάνει καλά τη δουλειά της: «έλεχε αυτονομηθεί... δεν γνώριζε την ελληνική πραγματικότητα... πλησίαζε βουλευτές... πράκτορας των Πιπεργιάδων... κ.ά. Α! τον πρόστυχο, τον κατάσκοπο, κατάφερε τρία χρόνια να είναι υπουργών πασών των Οικονομιών, να εκλεγεί στην Κεντρική Επιτροπή, να παντρευτεί, να γίνει τηλεοπτικός αστέρας και να θέλει τώρα να υπονομεύσει και κείνο το άδολο, αμόλυντο περιστέρι μας. Όλους να τους διαγράψουν, όλους! Έτσι θα υπάρξει οικόγενειακή γαλήνη... κι έρχεται κι ο Σουλτς... Ωχ, τι είπα!!!

Η ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ (:

Μία αυταπάτη αφήνει το σημάδι της σύστημα πέρναε ο καιρός όλο και περισσότερο: ότι όλα ξεκινάνε από εδώ, από αυτήν την πλατεία. Το να δεχτούμε τον αντικατοπτρισμό του «κόσμου» επάνω στα Εξάρχεια είναι μια ΙΔΕΑ πέρα για πέρα επικίνδυνη, κι είναι επίσης επικίνδυνο άνθρωποι αναρχικοί να υποκύπτουν σ' αυτόν τον ναρκισσισμό. Όχι μονάχα γιατί η κεντρικότητα είναι ίδια αστική και ιεραρχική αλλά γιατί την κοινωνική αντίσταση δεν πρέπει να αφήσουμε να την κρίνουν ούτε οι τραβέρσες των μπάτων της αρετής ούτε η αφέλειά μας να τους φιλοξενούμε (αυτούς και τα υποκατάστατά τους) στους εφιάλτες μας... υπάρχουν θαύματα να γίνουν έξω από τα σύνορα, οι δρόμοι (όλοι οι δρόμοι) μας ανήκουν.

Ζει ο βασιλιάς Αλέξανδρος:

Αυτή τη στιγμή στη Γαλλία ζουν πάνω από 200 Ιταλοί πολιτικοί αυτοεξόριστοι, κι όπως είναι φυσικό περιμένουν με αγωνία τα αποτέλεσμα των γαλλικών εκλογών που — πιθανώς — θα καθορίσουν και τη δική τους τύχη, αν δηλαδή θα παραμείνουν εκεί ή όχι.

Οι Ιταλοί επαναστάτες όμως, πέρα από αυτό, αντιμετωπίζουν και το πρόβλημα της επιβίωσης.

Έτσι όλοι έγιναν εργάτες, άλλοι, πιο «τυχεροί», δημοσιογράφοι κ.τ.λ....

Μερικοί όμως βρήκαν πιο πρωτότυπες λύσεις:

Ο δικηγόρος Tommaso Sorrentino, για παράδειγμα, άνοιξε στη N. Γαλλία μια βιοτεχνία ζυμαρικών και τα περίφημα «τορτελίνι» του τα ονόμασε «τορτελίνι αλά Πριόρε» από το όνομα του δικαστή Rosario Priore που χρόνια τον κατιδιώκει!!!

Να λοιπόν μια ιδέα και για τους εδώ — αλλά βεβαίως για πολύ διαφορετικούς λόγους — παροπλισμένους ας αρχίσουν να δίνουν στα μαγαζάκια τους, τα ονόματα των χθεσινών εφιαλτών τους: «ρυβού ο Ζαχαριάδης», «Ρεμπετάδικο ο Εμβέρ», «καφέ-πρεομπαζεύσκι»!! κ.τ.λ.

Πάλι στη N. Γαλλία κάποιοι άλλοι Ιταλοί αυτόνομοι έστησαν μια μονάδα εκτροφής μεταξοκωλήκων!!

Δείγμα πως τούτοι οι σύντροφοι το μάθημα της πολιτικής οικονομίας τόμαθαν καλά.

Πράγματι ο μεταξοκώληκας είναι μοναδικό παράδειγμα αυτο-παραγωγής υπεραξίας, παραγωγής υπεραξίας χωρίς εκμετάλλευση, παραγωγής υπεραξίας δίχως εργασία!!!

Αν στον εργάτη η παραγωγή υπεραξίας είναι κοινωνικός καταναγκασμός στο μεταξοκώληκα είναι βιολογική ανάγκη. Όπως είναι φανερό λοιπόν οι σύντροφοι βρήκαν την πιο δύναμη υπεραξία στον κόσμο, έτσι μπορούν να «χουν κέρδος χωρίς εκμετάλλευση!!

PAZNIS — ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ — ΗΛΙΘΙΟΙ

Απεφασίσθη από τις Ελλ. αρχές να μην ανανεωθεί η άδεια του γκουρού «φιλόσοφου» Ραζνίς διότι θεωρήθηκε επικίνδυνος για τη δημόσια ασφάλεια, γιατί προσβάλει τα χρηστά ήθη, και τους ίδιους τους Έλληνες: «...Αλλ' ακολούθησαν τους Ηλίθιους του Βυζαντίου και σήμερα εξακολουθούν να είναι υπό τον έλεγχο ηλίθιων». Οι Κρητικοί κι η εκκλησία ξεσηκώθηκαν κι απειλήθηκαν επισιδόδια. Βέβαια ο Ραζνίς δεν είναι κανένα αγγελούδι, αρχομανής, κυνικός, εκμεταλλεύτηκε τη διάλυση του ατόμου στην ανεπτυγμένη Μητρόπολη και σαν επιδέξιος απατεώνας πρόσφερε άσυλο στις παραστήσεις των ερειπίων με γοντευτικές τελεουτγίες και παγανίες από τα μυστήρια της Ανατολής. Έφτιαξε ολόκληρη πόλη στ' Όρεγκον συγκεντρώνοντας τεράστιο πλούτο. Όσο καιρό η κοινότητα ήταν κλεισμένη στα σύνορα της Σανιάσιν ήταν ακίνδυνος κι ήρεμος. Όταν τα βαλε με την κυβέρνηση του Όρεγκον, γιατί οι πιστοί υπήκοοι έπρεπε ν' ανανεώνουν την πίστη στην παντοδυναμία του, η κυβέρνηση των ΗΠΑ τον ξαπόστειλε εκθέτοντάς τον ανεπανόρθωτα: σαν απατέωνα, φοροφυγά κ.λπ. Μας ήρθε στην Κρήτη σαν μύθος, να διδάξει. Ισως και να μείνει. Πήγαν πολλοί να τον ακούσουν! Το νησί θυριβήθηκε, ξεσκόνισε την θική και την πίστη του απ' το συνάλλαγμα, συσπειρώθηκε γύρω από την εκκλησία, που έχει αντίστοιχες με τον Ραζνίς δραστηριότητες, κι απειλήθηκαν επεισόδια. Κι αυτός ο αφιλότιμος μέσα σ' ένα τέτοιο κλίμα, φρόντισε να το ρίξει το καρφί του. Ρε να πει τους Ρωμαίους και τους κυβερνήτες τους ηλίθιους! Ούτε ο Χάρυ Κλουνν δεν το λέει στα ίσια! Θα μπορούσε να πει τουλάχιστον ότι είμαστε «έθνος εξάδελφον!» Τι δηλαδή επειδή μας κυβερνάει ο Κατσιφάρας κι ο Κουτσόγιωργας!! Βέβαια στην Κρήτη ήταν και θα έπρεπε να το ξέρει ότι: ό,τι ήταν αυτός για τους πιστούς στ' Όρεγκον, είναι στην Κρήτη οι γκουρού του ΠΑΣΟΚ. Και βέβαια άλλο να λες «ηλίθιοι» κι άλλο καμάκια χρειάζεται και λεπτότητα!

Έχουμε βέβαια πολλές εμπειρίες από το θρησκευτικό φανατισμό στην επαρχία. Το πώς αντιμετωπίζεται όποιος δεν είναι ορθόδοξος: του την πέφτουν τα ιεροεξεταστικά τάγματα κι αρχίζει ο εξανδραποδισμός. Και θα είναι τυχερός αν γλυτώσει το λυντσάρισμα! Αν τύχει κάποιος «αλλόπιστος» κι μοιράσει κάποιο έντυπο, του την πέφτει όλο το Κωσταλέη. Μετά επιλαμβάνεται ο σύλλογος Παπακαρά κι ο άνθρωπος ρίχνεται στην πυρά «για προσλυτισμό!». Και βέβαια αυτά τ' άγρια κι υπο-κρητικά ήθη αξιοποιούνται για την παραγωγή πολιτικής συνείδησης. Τώρα τι γίνεται με την ορθόδοξη εκκλησία που έχει ανάγκη τον προσλυτισμό σε κατ'-αναγκαστική αρχή, με το σύνταγμα, την ισονομία, τη θρησκευτική ελευθερία κ.λπ., εκεί θι κολλήσουμε τώρα; Έχουμε ΠΑΣΟΚ.

Και είναι δυνατόν να επιτρέπουμε στους «αλλόπιστος» να εκφράζονται διαφορετικά για το Σωκράτη, το Ζορμπά κ.ά., που εμείς νομίζαμε ότι ήταν καμάκια κι ενοικιαστές κοτετσιών; (σε τιμές ΕΟΚ!). Με τον ίδιο τρόπο παλιότερα οι γαιοκτήμονες κι η εκκλησία (ο μεγαλύτερος γαιοκτήμονας) κινητοποιήθηκαν στρατό, προβοκάτορες, αφελείς: έτσι καθάρισαν τότε τον Αντύπα!

Από την άλλη η ποινικοποίηση τέτοιων περιπτώσεων, η λογοκρισία και ο εξανδραποδισμός οδηγεί σε πολιτείες Χομεϊνικού τύπου! Ο λαός μπορεί το ΠΑΣΟΚ θελει! Εμείς ανατριχιάζουμε (κατ' αρχήν!).

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ευχαριστούμε θερμά όλους εκείνους που μας συμπαραστάσθηκαν με οποιονδήποτε τρόπο στο βαρύτατο πένθος μας για τον άδικο χαμό του δολοφονηθέντος 15χρονου παιδιού μας Μιχάλη.

Οι γονείς
ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΙ ΖΩΗ ΚΑΛΤΕΖΑ

- 4.00 Εκ-Παιδευτική τηλεόβραση: (με το χωνί στο κεφάλι) σήμερα Φυσική - Χημεία - Αλχημεία.
- 5.00 Α-ΜΠΕ-ΜΠΑ-ΜΠΛΟΜ: με τη Σουύλα Μπούλα Μπέλα. Σήμερα: δουλειά δεν είχε ο διάβολος γαμούσε τα παιδιά του.
- 5.30 Υπο-κινούμενα σχέδια: 1000 + 1 τρόποι για να ξεφορτωθείτε τα παιδιά σας.
- 5.45 Η EPT κοντά στους αγρότες: μακριά από τους εργάτες και έξω από κάθε πρόβλημα.
- 6.30 Ειδήσεις: Τελεταί και εγκαίνια, δηλώσεις και εκδηλώσεις.
- 6.45 Η Κύπρος μακριά μας: ανα-θέματα από τη μπελαδό-Νησού.
- 7.30 Σπορ και πόλεμος: Χαίρε Καίσαρα οι μελλοθάνατοι σε χαιρετούν.
- 8.00 Η EPT στη Βουλή: (4ο επισ. ακατ.). Ο Μένιος στο λάκο των λεόντων.
- 9.00 Ειδήσεις: 7 φορείς και 6 αμφορείς συζητούν το πρόβλημά τους.
- 9.30 Μ' ανοιχτά χαρτιά: πώς το φουλ του άσου χάνει από τα ζεύγη. Συντονίζει ο Βίκτωρ Σκέτος και ο Μάκης Γλύφτης.
- 11.30 Αστ

Λάβαμε αυτά τα δυο κείμενα
και τα δημοσιεύουμε

μηπως υπαρχει και... ο «συναινετικός» βιασμός;

ΘΚΕΨΕΙΣ στο δρόμο ...

Όχι πως ακούω κάτι που η γυναικεία μου συνείδηση δεν έχει μάθει να χωνεύει τόσες και τόσες φορές μα η αγανάκτηση και η εξέγερση είναι έτσι έντονες. «Απλά» ένας ακόμη βιασμός, και πάλι το θύμα και ο θύτης γνωστά. Δεν νιώθω να λυπάμαι ή να καταλαβαίνω τη φίλη. Ένα μόνο συναίσθημα κυρίαρχο. Απάντηση. Δεν μπορώ να ακούω κουβέντες, δεν μπορώ να βλέπω αγανακτισμένα πρόσωπα, που σε λίγο θα χαλαρώσουν από το αίσθημα της αδυναμίας και των τεράστιων δυσκολιών να βγάλουν δραστικά αυτή την οργή. Μέσα μου δεν αντέχω άλλο την ήττα. «Αναγκαιότητα» να κάνουμε κάτι. Σ' αυτό όλες συμφωνούν. Όσο περνούν οι ώρες τρέμω για τον εαυτό μου, πόσο μπορεί αυτό το πρώτο συναίσθημα της οργής και της βίας να απονίσει και να καταλήξει σε προκήρυξη ή σε απλή διαμαρτυρία. Δεν επιτρέπω όμως στον εαυτό μου υπεκφυγές. Λέω — ο Βαρδαβάς, αυτός που συναντάς τόσο συχνά στην Πατησίων και που θεωρεί δικαιώματον να σου την πέφτει, να σου βάζει χέρι, να σε βρίζει, να σου κλαίγεται, να εκτονώνει τα όποια δικά του προβλήματα πάνω σου. Εσύ πόσες φορές δεν έχεις βρεθεί χαμένη και αδιέξοδη, βγήκες ποτέ στο δρόμο να ψυχαναγκάσεις κάποιον, να απαιτήσεις να γίνει το ασθενοφόρο σου; Στο μυαλό μου άπειρες εικόνες: ο ένας που με στρίμωχνε στο λεωφορείο, ο άλλος που μου σφύριζε στο δρόμο, τόσοι και τόσοι άλλοι, μα σ' όλους αυτό το ίδιο γνώριμο ύφος; Πόσο δικαιώματος νιώθουν αυτό που κάνουν, πόσο κυρίαρχοι και ταπεινωτικοί εμφανίζονται! Πόσες φορές έσφιξα τα δόντια και ήθελα να ουρλιάξω, να ρίξω χαστούκι, να πλακώσω αυτή την έκφραση. Και πόσο όλες τις φορές περιοριζόμουνα στο να συντομεύω το βάδισμα, να κατεβαίνω στην πρώτη στάση, να ρίχνω μόνο μια άγρια ματιά. Και μετά να νιώθω τόσο μηδαμινή και απροστάτευτη.

Πριν λίγο όμως άκουσα την..., την..., την... να λένε, πρέπει να τον πλακώσουμε, δεν γίνεται αλλιώς, και νιώθω πως δεν είναι στιγματιό. Συζήτηση λοιπόν όχι για το «τι κάνουμε», μα για το πώς θα τον π' ακόσουμε. Ενθουσιασμός. Γέλια, πολλά νευρικά γέλια, αυτά

που λέγονται στο βάθος, ούτε που πιστεύω πως θα γίνουν. Φοβάμαι πως θα καταλήξουμε αλλού. Όσο περνάει η ώρα και απαριθμούνται οι λεπτομέρειες όλα μοιάζουν ανυπέρβλητα. Και αν στο σπίτι είναι και δεύτερος, κι αν... Και μεις πόση βία, μέχρι πού φτάνουμε, όλος αυτός ο συρφετός απωθημένων πού μπορεί να οδηγήσει; Κι αρχίζει η πλάκα, τα σκοινιά, οι κόμποι που καμιά δεν ξέρει να φτιάχνει, οι προφυλάξεις που πρέπει να πάρουμε, οι υποθετικές αντιδράσεις του Βαρδαβά, ο ρόλος της κάθε μιας, ποια θα ακινητοποιήσει, ποια θα φορέσει την κουκούλα, ποια θα δέσει, ποια θα βάλει μουσική για να καλύψει τυχόν φωνές.

Μου μοιάζουν όλα τόσο αστεία που δεν παύω στιγμή να ξεκαρδίζομαι στα γέλια. Και οι άλλες με το τόσο σοβαρό και αγωνιώδες ύφος που δεν μπορώ να καταλάβω. Δεν φοβάμαι όταν ξεκινάμε, χαίρομαι αβάσταχτα, δεν νιώθω κίνδυνο, μέσα μου νιώθω πως τώρα έχω και εγώ κάθε δικαιώματα να το κάνω. Δέκα κοπέλλες στο δρόμο. Τα λουλούδια, τα σκοινιά, η μαξιλαροθήκη, τα γάντια, μου προκαλούν κινηματογραφικές εικόνες. Το ανέβασμα στις σκάλες, η όλη μυστικότητα, η αγωνία για το αποτέλεσμα. Χτυπάει το κουδούνι, η ψιλή φωνή της Ρένας «ανοίχτε καλέ» και να μπροστά μας ο Βαρδαβάς. Μπουκάρουμε στο διαμέρισμα. Ο τύπος τα χάνει, σταυροκοπίεται, το μόνο που ακούω «έλα Χριστέ και Παναγιά». Λοιπόν αρχίζει η δράση. Τα γέλια μου κόβονται, το στομάχι μου σφίγγεται, τον πιάνουμε, αντιστέκεται, είναι δυνατός. Ήα ένας άντρας και όμως 2 ασχολούνται μαζί του και τον καταφέρνουν. Η αντίστασή του βοηθά για να αρχίσουμε να του ρίχνουμε δειλά. Στο άλλο δωμάτιο μια κοπέλλα στο κρεβάτι μας επηρεάζει αναστατωτικά. Η ακράτητη βία, που φοβόμαστε αρχικά δεν εκδηλώνεται. Η πρώτη επαφή με τη βία, με έναν άνθρωπο που πια δεν σε προκαλεί, δεν σου αντιστέκεται, που πέφτει ξερός, μισοκακόμοιρος. Η κατά μέτωπο πάλη με τον εαυτό μου, τις ευαισθησίες του και την αδυναμία του, που την έχει κάνει θεωρία και ανθρωπιά. Πιέζομαι το χαστούκι να είναι πιο δυνατό, η κλωτσιά πιο

Όταν μιλάμε για τη βία, οποιασδήποτε μορφής, το μυαλό μας αρχικά στρέφεται σε κάποιες εξωτερικές και αρκετά εμφανείς επιδειτικές ενέργειες με στόχο τη σωματική κακοποίηση. Και τούτο γιατί η βία έχει συνδεθεί μέσα μας με εικόνες και παραστάσεις καθαρά κινηματογραφικές που —όντας το αποκορύφωμα μιας ολόκληρης κατάστασης— συσκοτίζουν την ουσία της: το υγχολογικό υπόβαθρο στο οποίο πατά και αναπτύσσεται. Η βία του ισχυρού σήμερα —περισσότερο παρά ποτέ— δεν εκδηλώνεται σαν **ωμή επιβολή** μιας ανώτερης κατασταλτικής δύναμης, αλλά περνά από πιο λεπτά κανάλια υποταγής και ελέγχου.

Ένα πολύ αντιπροσωπευτικό παράδειγμα «εκλεπτυσμένης» κυριαρχίας συναντίται συχνά σ' αρκετές πλευρές των εξουσιαστικών φυλετικών σχέσεων.

Μόνο που σπάνια γίνεται αντιληπτή σαν τέτοια, ακόμα και απ' τις ίδιες τις γυναίκες-δύματα της.

Είναι τυχαίο μήπως το ότι η έννοια βιασμός μας φέρνει στο νου μια άγρια επίθεση στο σκοτάδι από έναν άγνωστο και ποτέ τον καθημερινό βιασμό του γυναικείου βλέμματος, των κινήσεων, του γυναικείου σώματος στο σύνολό τους; Γιατί τί άλλο μπορεί να σημαίνει ο αναγκαστικός περιορισμός του βλέμματος προς αποφυγήν του κυριαρχικού και αδιφάγου βλέμματος ενός άντρα; Άλλωστε, οι γυναίκες ακόμα και σήμερα δεωρούνται σε μεγάλο βαθμό «χαμηλοβλεπούσες», συνηδίζουν να κοιτάνε κάτω ή πλάγια, και σπάνια κατά πρόσωπο, σαν ίσος προς ίσον. Το γυναικείο περπάτημα, ειδικά τη νύχτα ζεχωρίζει απ' τη νευρική και φοβισμένη γρηγοράδα του. Τα βήματα κά-

ποιου που έρχεται από πίσω, ακόμα κι αν δεν υπάρχει δυνατότητα άμεσης επίδεσης, δημιουργούν στη γυναίκα ένα αίσθημα διαρκούς ελέγχου και επιπρόσως. Το σώμα, παράλογα ζένο, έχει μάθει να προσαρμόζεται στα πλαίσια που ταιριάζουν σ' ένα δηλυκό: νωχέλεια, παθητικότητα, αδυναμία αντίδρασης. Απ' την παιδική ήδη ηλικία μια γυναίκα ποτέ δεν θα μάθει πώς να υπερασπίζεται τον εαυτό της, ούτε και θα γνωρίσει τις πράγματικές σωματικές της δυνατότητες. Το μόνο που θα μάθει είναι η ανικανότητα και ο υστερικός φόβος απέναντι σε μια ενδεχόμενη επίθεση. Αυτό άλλωστε δεν είναι και το ηδικό δίδαγμα της Κοκκινοσκουφίτσας; «Μην περπατάτε ποτέ μόνες σας, μη μιλάτε σε ξένους, γιατί ο κίνδυνος παραμονεύει σε κάθε γωνιά». Κι όταν ο «λύκος» εμφανιστεί, μεταμφιεσμένος σε γνώριμο πρόσωπο (συγγενής, φίλος κλπ.), τότε η εμφάνισή του και μόνο είναι ικανή να οδηγήσει στην παράλυση και τη δημιουργία ενός αξεδιάλυτου πλέγματος ενοχών. Ενοχές γιατί με την ίδια την ύπαρξη «προκαλεί» την ακόρεστη αντρική σεξουαλικότητα στις πιο βίαιες μορφές της.

Υπάρχουν μορφές βιασμού που είναι πολύ ανεπαίσθητες και αναπόδεικτες, κι αυτό γιατί βασίζονται σε μια φαινομενική «συναίνεση» της γυναίκας. Εδώ δεν έχουμε να κάνουμε με μια επιδυμία που συγκρούεται, που αμύνεται ενάντια στην καταστολή της, αλλά που, κύρια, διαμορφώνεται – απ' τη γέννησή της ήδη – στα μέτρα των επιδυμιών και των αναγκών του άλλου, είτε πρόκειται για έναν φίλο, ένα γκόμενο, έναν άγνωστο. Οι γυναικείες ανάγκες μόνο σαν τέτοιες παίρνουν αξία: σαν μέσο δηλ. για την ικανοποίηση του άλλου. Και φυσικά αυτό δεν ισχύει μόνο στο σεξουαλικό

επίπεδο, απλά εκεί γίνεται πιο έκδηλο.

Πιστεύω – όσο βαρύ κι αν φαίνεται αυτό – ότι οι γυναίκες πάσχουμε από ένα σύνδρομο: το σύνδρομο της νοσοκόμας ή του καλού Σαμαρείτη ανθέλετε. Κι όλες οι δεωρίες περί μεγαλύτερης ευαισθησίας των γυναικών, δεν κάνουν τίποτε άλλο παρά να διαιωνίζουν έναν σωματικό και γυχικό ακρωτηριασμό. Μ' αυτό δεν δέλω ν' αμφισθητήσω την ύπαρξη μιας ιδιαίτερης γυναικείας ευαισθησίας και ανθρωπιάς, αλλά να υπογραμμίσω ότι αυτές από μόνες τους – χωρίς να συνδυάζονται με μια ουσιαστική αυτάρκεια και αυθυπαρξία – αγγίζουν συνήθως τα όρια μιας βλακώδους αυτοεγκατάλειψης στις εκμεταλλευτικές ορέξεις κάποιου άντρα. Γι' αυτό και ο **Βαρδαβάς** είχε και θα έχει μεγάλη επιτυχία: γιατί το μαχαίρι δεν το βγάζει παρά μόνο για να παιχτεί η τελευταία πράξη της τραγωδίας: ο καδαυτό σωματικός βιασμός. Οι περισσότερες γυναικείες συνειδητοποιούν την εκμετάλλευση και τον εξευτελισμό τους λίγο πριν πέσει η αυλαία: τότε όμως τα περιδώρια αντίδρασης είναι ελάχιστα και η απεγνωσμένη αυτοενοχοποίηση ο πιο πρόσφορος δρόμος. Δημιουργείται μια οργή και μια απόγνωση που σπάνια βρίσκει τρόπους εξωτερίκευσης συνήθως μετατρέπεται σ' ένα βουθό και μίζερο παράπονο που αυτοανακυκλώνεται

διαρκώς.

Εξάλλου η παδητικοποίηση ή η αδράνεια του ατόμου, είναι ένας από τους νόμους της σύγχρονης κοινωνίας.

Σ' όλη μας τη ζωή, τόσο οι άντρες όσο, και πολύ περισσότερο, οι γυναίκες, εκείνοι που μαθαίνουμε είναι να μετατρεπόμαστε σε άβουλα όντα, παραπρότερης η ζωής μας, που ρυθμίζεται όχι από εμάς τους ίδιους αλλά από δεσμούς και κανόνες που δεσπίζει η κοινωνία πριν από μας, για μας. Επομένως το μόνο που έχουμε να κάνουμε είναι να το χωνέγουμε κάλα και να εφουσχαστούμε. Ρόλος αρκετά θολικός γιατί απαλύνει τις ευδύνες των συνειδητών επιλογών: απ' την άλλη, το τίμημα δεν είναι μικρό: παράδοση, εξευτελισμός, μη-ύπαρξη τελικά. Αυτό που φοβάται κάθε εξουσία και εξουσιαστής είναι ακριβώς το σπάσιμο αυτής της κατάστασης, η άρνηση της υποκαταστατικής τους λειτουργίας. Είναι αυτό που τρέμουν και οι γυναικείες οργανώσεις και βιάζονται κάθε φορά να καταδικάσουν ενέργειες που τις δέτουν στο περιδώριο, που τις ζεπερνούν και τις αχροστεύουν σαν ύπαρξη και κυριαρχία.

Απ' τα παραπάνω είναι φανερός ο ρόλος που παίζουν πράξεις αυτοδικίας – όπως η επίθεση ενάντια στο βιαστή Βαρδαβά – σαν καταλύτες της γυναικείας αυτο-συνειδησης. Κι αυτό γιατί δείχνουν τις κρυμμένες δυνατότητες ενεργητικής αντίστασης των γυναικών δυνατότητες που υπερβαίνουν τόσο τα όρια των γυναικείων οργανώσεων όσο και τα νομικά πλαίσια του κράτους, υπενδυμίζοντας ότι η περιβότη γυναικεία απελευθέρωση δεν είναι ζήτημα νομικών βελτιώσεων και κρατικής μέριμνας, αλλά αυτενέργειας και δράσης των ίδιων των γυναικών.

A.K.

yia

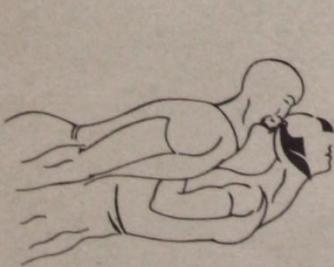
ΤΟ

Βαρδαβά

αντιδράσει αλλιώς, θάθελα να ήμουν πιο σύγουρη γι' αυτό που έκανα.

Και μετά απ' αυτή την εμπειρία, σκέφτομαι: Πώς να καταλάβει ο κάθε αρσενικός πώς μια γυναίκα, ενώ υφίσταται αυτό που λέμε βιασμό σε οποιαδήποτε μορφή, δεν αντιδρά έστω και υπωτυπώδικα; Πώς μπορείς να εξηγήσεις εκείνο που αλυσσώδενει τα χέρια και τις ψυχές όλων σχεδόν των γυναικών μπροστά στην εμφάνιση ενός απειλητικού άντρα; Πώς γίνεται αυτό που τόσες φορές ακούμε, ένας αδύναμος άντρας να βιάζει μια πολύ πιο ακμαία και δυνατή γυναίκα; Και το κυριότερο, και αυτό που άλλωστε ενδιαφέρει, πώς εμείς οι γυναίκες θα καταφέρουμε να ξεριζώσουμε αυτή την πανίσχυρη παθητικότητα και αυθυποβλημένη αδυναμία μας; Πώς θα μπορέσουμε να γκρεμίσουμε εκείνη την εικόνα που έχουμε για τον άντρα-κυρίαρχο; Πώς τέλος θα καταλάβουμε και θα εκτιμήσουμε και τα δικά μας πλεονεκτήματα. Πότε θα ανοίξουν τα μάτια μας και θα δούμε ότι και εμείς έχουμε χέρια, πόδια, μυαλό, δύναμη που μπορούμε να τα χρησιμοποιήσουμε όχι μόνο για τις επιτρεπόμενες και επιβαλλόμενες χρήσεις; Γιατί πια δεν μπορώ, δεν μου επιτρέπω να είμαι θύμα μιας «δικαιολογημένα» άδικης, σκληρής, αντροκρατικής κοινωνίας. Πια, έχω ενοχές και ευθύνες για τον ίδιο μου το ρόλο σαν ανίσχυρης, σαν θύμα. Τα άλλοθι δεν μπορούν πλέον να στηρίζουν την αδράνεια. Άλλωστε, στιγμές στιγμές διάολε νιώθω δυνατή, ικανή να υπερασπίσω τη ζωή μου, την προσωπικότητά μου, το φύλο μου. Γιατί θα πρέπει να είμαι άνθρωπος με τους απάνθρωπους; Αφού έχω δει πόσο το πρόβλημα βρίσκεται και σε μένα. Δεν μπορώ να ξεχνώ τις φορές που έχω ακινητοποιηθεί από φόβο και αδυναμία στην ιδέα ότι πίσω μου βαδίζει ένας άντρας και άλλες φορές που εγώ νιώθω δυνατή και πιστεύω στον εαυτό μου αυτά τα συναισθήματα σχεδόν να εξαφανίζονται. Τελικά μέσα απ' αυτή την ενέργεια κατάλαβα πόσο πιο θολικό είναι το να δέχεσαι ένα ρόλο και να εφουσχάζεις τη συνειδήση σου με οποιαδήποτε αντίτιμο και πόσο επώδυνο το να αναλαμβάνεις ο ίδιος τη ζωή σου.

5

βίαιη. Αποτυχαίνω. Και όμως έχω μπροστά μου ένα βιαστή, έναν άνθρωπο που με βλέπει σαν το «δοχείο» του. Κατά πώς φαίνεται δεν μου είναι αρκετά όλα αυτά. Φεύγουμε αφού τον ακινητοποιήσαμε γυμνό στο κρεβάτι. Βρίσκομαι ξανά στο δρόμο και μέσα μου νιώθω ένα κενό. Δεν είμαι ευχαριστημένη, από εμένα κυρίως. Θάθελα να είχα

D.T.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

Αντί προλόγου

Προς τί ένα κείμενο για την Οικονομία των αδικημάτων;
Μήπως για να ξορκίσουμε τα κατά συνθήκην —κοινωνικά— ψεύδη;
Μάταιος κόπος· τα αστικά ιδεολογήματα δεν καταπολεμούνται με επιχειρήματα.

Μήπως για να δείξουμε, με κάποια αυταρέσκεια, πως η ταξική πάλη διαπερνά, με τον ίδιο τρόπο, και την νόμιμη και την παράνομη οικονομία;

Όχι, η αξία του κειμένου που δημοσιεύουμε δεν βρίσκεται στις βεβαιότητες που προσφέρει, αλλά στα προβλήματα που δημιουργεί...

Θα μπορούσε να είναι μια εισήγηση για το ρόλο της φυλακής, μια εισήγηση για την προοπτική των γκέτο.

Τι είναι λοιπόν η φυλακή σήμερα;

Είναι, όπως ισχυρίζεται η παραδοσιακή αριστερά, ένας παρα-οικονομικός μηχανισμός για τον έλεγχο του περισσεύοντος εργατικού δυναμικού;

Είναι, όπως υποστηρίζουν οι επαναστατικές ομάδες, ένα όργανο πολέμου, ένας μηχανισμός πειθάρχησης και εξολόθρευσης κάθε ανταγωνιστικής εστίας;

Κι ακόμα, ποια η προοπτική των γκέτο;

Αλληλεύει πως οι αυτόνομες προλεταριακές νησίδες μπορεί να γίνονται εστία ενός «έξωθεν επιβεβλημένου» πολέμου μεταξύ φτωχών;

Ας μείνουν για την ώρα αναπάντητα αυτά τα ερωτήματα, κι ας κλείσουμε αυτή τη σύντομη παρουσίαση, αναφέροντας πως το κείμενο που ακολουθεί είναι μέρος ενός πιο εκτεταμένου άρθρου που δημοσιεύτηκε στο τελευταίο τεύχος του ιταλικού περιοδικού "Primo Maggio" (τεύχ. 23/24, καλοκαίρι '85, Μιλάνο).

Να σημειώσουμε τέλος, πως η κατανομή της ύλης και των κεφαλαίων, οι υπογραμμίσεις και οι τίτλοι τροποποιήθηκαν αρκετά σε σχέση με το αρχικό κείμενο.

I. ΤΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ... ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΓΝΩΜΗΣ

1. ανεργία και εγκληματικότητα;

Σύμφωνα με τα επίσημα στατιστικά στοιχεία, στην Ιταλία, η συντριπτική πλειοψηφία των αδικημάτων ενάντια «στην ιδιοκτησία» δεν διαπράττεται από άνεργους αλλά από άτομα που έχουν ήδη μια θέση εργασίας.

Η γνωστή εξάλλου εξίσωση «περισσότεροι άνεργοι — περισσότερα αδικήματα» καταρίπτεται ολοκληρωτικά αν δούμε ότι το σύνολο σχεδόν των καταδικασμένων αποτελείται από άτομα, καθώς λέγονται, υποαπασχολημένα.

Μόνο το 10% από τις ληστείες, τις κλοπές και τις διάφορες απάτες διαπράττεται από άτομα που είτε φάχουν για την πρώτη τους δουλειά είτε είναι άνεργοι, γεγονός που μας υποχρέωνει να ορίσουμε αυτά τα αδικήματα σαν ένα είδος «δεύτερης δυνατότητας εργασίας», η οποία προσφέρεται στα περιθωριακά εργατικά χέρια.

Κι ακόμα, αν αυτή τη δεύτερη δραστηριότητα, η οποία με τη σειρά της υπόκειται σε δομές εργασίας και αξιοποίησης καπιταλιστικού τύπου, την δουλειά όπως κάνουν πόλλοι, σαν επιδιωκή αυτων των ατόμων να δεφύγουν από το κατευτατο επίπεδο ζωής, τότε είναι βέβαιο πως δεν μπορούμε να ορίσουμε αυτή την προστάθεια σαν ανωμαλία ή σαν παρέκκλιση.

Αντίθετα, πρόκειται για αναζήτηση ενός υπερπροσώπους κατατάλωσης, συμπεριφορά που συναντάμε πάντας μέσα στα πλαίσια των αναγνωρισμένων Αρχών της καπιταλιστικής συμβίωσης.

Πράγματι, συναγωνισμός και απομική αναζήτηση ευημερίας συνυπάρχουν στην ίδια την επίσημη αγορά εργασίας της κρίσης: μια αγορά, όπου τα εργατικά χέρια πουλιούνται, έξω από κάθε συλλογικό κοινωνικό δεσμό, μέσα σ' ένα πανόραμα απομικητήτων, σε «φυσική κατάσταση».

Πρόκειται λοιπόν για μια ορθολογική

αναζήτηση, η οποία δεν οφείλεται σε κάποια έλλειψη κοινωνικοποίησης αλλά αντίθετα είναι αποτέλεσμα μιας υπερχρηνοκοινωνικοποίησης, όπως άλλωστε αποδεικνύει και η ύπαρξη στη βάση της του ατομικού χρησιμοθηρικού υπολογισμού, ο οποίος αποτελεί το χρυσό κανόνα αυτής της κοινωνίας.

Σύμφωνα μ' ένα Μπενθαμιανό ορισμό, ακόμα σε χρήση, οι παραπτωματικοί θεωρούνται άτομα ατελή, υπάρχεις που αγνοούν, στη βάση ακριβώς λανθασμένων χρησιμοθηρικών αξιολογήσεων, το κόστος της άμμεσης αναζήτησης αμοιβής: άτομα που δεν αντιλαμβάνονται τα πλεονεκτήματα που είναι δυνατόν να αποκτήσουν μέσω της συλλογικής ζωής, να πετύχουν δηλαδή μεγαλύτερη συλλογική ευημερία και ταυτόχρονα απομικά πλεονεκτήματα, για ένα μεγάλο αριθμό ατόμων.

Σήμερα, αυτές οι «ατελείς αξιολογήσεις» έχουν μετατραπεί σ' ένα γενικευμένο η θός, ενώ η διάκριση ανάμεσα σε κανονικότητα και ανωμαλία προϋποθέτει μια νέα σειρά από «κατά συνθήκην αλήθειες», μια ανανέωση του labeling. Σήμερα αυτό που συντελείται είναι ακριβώς, η επαθεμελώση των μηχανισμών στιγματισμού με τέτοιο τρόπο, ώστε, στην πράξη, να παράγεται μια αντίληφη του αδικήματος εντελώς ξένη με την πραγματικότητα.

Μπορούμε να υποστηρίξουμε ότι, σήμερα δεν βρισκόμαστε μπροστά σε μια αύξηση των αδικημάτων, αλλά αντίθετα σε μια αύξηση του φόβου που αυτά προκαλούν.

2. η «ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ»

Στο πρόσφατο παρελθόν έγινε μια τέτοια επιχείρηση διάδοσης του κοινωνικού πανικού και της κινδυνολογίας που τελικά οδήγησε τη συλλογική φαντασίωση σε μια υπερεκτίμηση των αδικημάτων. Πάνω σ' αυτό είναι ίσως χρήσιμα μερικά στοιχεία, τα οποία καταδείχνουν την συναισθηματική αντίδραση των πολιτών απέναντι στα αδικήματα: στοιχεία που μας επιτρέπουν να δούμε, σε ποιο βαθμό

η «κοινή γνώμη» θεωρεί σαν δικούς της τους συμβατικούς ορισμούς που συστήματικά και εχλαϊκευτικά της προσφέρονται.

Ενώ τελείωνε, στην Ιταλία, η πρώτη μαζική κινδυνολογική καμπάνια ενάντια στις απαγωγές προσώπων, ως ενώ παράλληλα φηφίζοταν η ανθεώρηση του σωφρονιστικού συστήματος, το 1975, το 90% των ατόμων που ρωτήθηκαν, στα πλαίσια μιας κυβερνητικής έρευνας, επιβεβαίωνταν αυτό που καθημερινά επαναλάμβαναν οι κρατικοί φορείς και τα μαζικά μέσα: την ιδιοκτήτες ελάχιστων. Παραπέρα, στη συλλογική φαντασίωση, τα αδικήματα συνδέονται όλο και πιο στενά με τη σωματική βία σαν μια έχφραση της ολικής ταύτισης ανάμεσα σε σώμα και εμπόρευμα.

Ουν μόνο το 10% της συνολικής οικονομικής ζημιάς που προξενούν τα κάθε είδους αδικήματα.

Εκεί όμως που η συναισθηματική αντίδραση του κόσμου είναι πιο βίαιη, είναι στις περιπτώσεις της ατομικής ιδιοκτησίας: βρισκόμαστε λοιπόν μπροστά σ' ένα «τρόμο ιδιοκτητών» που συμπεριλαμβάνει κι αυτούς που στην πραγματικότητα είναι ιδιοκτήτες ελάχιστων. Παραπέρα, στη συλλογική φαντασίωση, τα αδικήματα συνδέονται όλο και πιο στενά με τη σωματική βία σαν μια έχφραση της ολικής ταύτισης ανάμεσα σε σώμα και εμπόρευμα.

Να σημειωθεί τέλος πως το 40% των ερωτηθέντων δηλώνει πως φηφίζει αριστερά.

Από τα λίγα αυτά παραδείγματα είναι εύκολο να συμπεράνουμε πως, η θεμική παρέμβαση δεν «ακολουθεί» το αδίκημα, αντίθετα προηγείται και το δημιουργεί.

3. τα στατιστικά... εγκλήματα

Μη καταδιωκόμενες συνήθειες είναι δυνατόν να γίνουν ξαφνικά αντικείμενο αστυνομικής παρέμβασης και κατ' αυτό τον τρόπο να ανεβάσουν «τεχνητά» την ποσότητα των αδικημάτων. Επίσης, οι διάφορες τεχνικές απόσπασης ομολογίας, οι αποτελεσματικές μαγνητοφωνήσεις και η όλο και αυξανόμενη συνθετικότητα του κοινωνικού ελέγχου μπορούν να παραποτήσουν σε τέτοιο βαθμό την πραγματικότητα των παράνομων δραστηριο-

έτη στην πραγματικότητα των χρήματος σ' αυτή την κοινωνία. Η πλειοφορία των ερωτώμενων εμφανίζεται διαθέσιμη στο να δει τα αδικήματα σαν την έχφραση μιας παθολογίας, ενώ απαντά πως η ιδιανική λύση του προβλήματος είναι: «να κάνουμε τους νόμους αυστηρότερους και τις ποινές σκληρότερες».

Όσον αφορά τα αδικήματα ενάντια στην ιδιοκτησία το 70% των πολιτών εμφανίζεται υπέρ της ποινικής τους διώξης, ακόμα και στην απλή περίπτωση της χλοπίζοντος, ενώ ταυτόχρονα προτείνει εναλλακτικές ποινές για τις περιπτώσεις υπεξαίρεσης δημόσιου χρήματος. Αδικήματα όπως: η βιομηχανική ρύπανση, η δημόσια διαφθορά, το φεύγοντο ισοζύγιο, η φοροδιαφυγή, ακόμα και ο φόνος στο χώρο εργασίας, θεωρούνται καταδικάσιμα κατά 50% λιγότερο από τα αντίστοιχα μικροαδικήματα του δρόμου, αν και τα τελευταία αντιπροσωπεύ-

τή των, ώστε να δημιουργήσουν μια καταστροφική εικόνα.

Και είναι απορίας άξιο πως ακόμα και σοβαροί μελετητές πέφτουν θύματα των στατιστικών υποβολών, δίχως να αναρωτηθούν αν αντικείμενο της έρευνάς τους είναι ένα πραγματικό κοινωνικό φαινόμενο ή αντίθετα μια απλή θεσμική προβολή του ίδιου του φαινόμενου. Πρόκειται γι' αυτούς ακριβώς τους μελετητές που δεν αντιλαμβάνονται ότι σήμερα στην Ιταλία βρισκόμαστε μπροστά σε μια αύξηση των ποινών σε σχέση με τις συλλήψεις και των συλλήψεων σε σχέση με τα αδικήματα, γεγονός που δείχνει όχι μια αύξηση των παραπτωματικών συμπεριφορών αλλά μια μείωση της ανοχής γι' αυτές. Και δεν πρόκειται απλά για στατιστικές υποβολές, η στατιστική καταγραφή των αδικημάτων ορίζει τα αδικήματα και ποιοτικά ταξινομώντας τα, με καθόλου ουδέτερες τεχνικές, σε μια αυθαίρετη κλίμακα επικινδυνότητας...

Σύμφωνα λοιπόν μ' αυτή την στατιστική λογική στη χώρα μας ο κόσμος του εγκλήματος αποτελείται από κείνες τις παραβιάσεις περιουσιών και κείνες τις πράξεις φυσικής βίας, που διαπράττονται από άτομα, κυρίως άντρες, υποαπασχολούμενα στην πλειοφφία τους και ευρισκόμενα μεταξύ των 22 και 35 ετών.

Στην πραγματικότητα όμως πολλά αδικήματα αποκλείονται από τούτο τον «κόσμο», καθόσον τα άτομα που διαπράττουν αυτά τα αδικήματα δεν θεωρούνται εγκληματίες...

ΙΙΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

1. Ο ρεφορμισμός στη φυλακή!!

Σε μια τέτοια λοιπόν κατάσταση, τι θα συνέβαινε στην Ιταλία αν η συναισθηματική αντίδραση των πολιτών μπορούσε να εκφραστεί και οργανικά; Αν δηλαδή γινόταν δυνατή η «κοινωνική κατάκτηση του δικαιώματος τιμωρίας»;

Πρόκειται φυσικά για μια πολύ μακρινή υπόθεση. Όμως, η τάση αποκέντρωσης της ποινικής τιμωρίας είναι μια διαδικασία που αναγνωρίζεται και υπογραμμίζεται από πολλές πλευρές.

Και στην Ιταλία η ιστορία των φυλακών δείχνει μια τέτοια τάση δειλής, για την ώρα, αποκρατικοποίησης, με ταυτόχρονη είσοδο σ' αυτό το χώρο «ατόμων - ρόλων» ξένων με την ποινική τιμωρία, που οι πιο αισιόδοξοι θέλουν να συνδέουν με την μελλοντική κατάργησή τους.

Η είσοδος των κοινωνικών λειτουργών, καθώς και η συμμετοχή αντιπροσωπευτικών κοινωνικών φορέων, αντιπροσωπεύει σ' αυτή την κατεύθυνση την αρχική φάση μιας μελλοντικής διαφοροποίησής τους.

Οι ρυθμίσεις που προβλέπει η αναθεώρηση του '75, όπως για παράδειγμα η δοκιμαστική ανάθεση σε κοινωνική υπηρεσία καθώς και η ημικράτηση, ευνόησαν ένα πολύ πλατύ σχέδιο αποκέντρωσης του όλου συστήματος, ενώ ταυτόχρονα με την ανάθεση αρμοδιοτήτων στα τοπικά όργανα επιχειρήθηκε να αποσπαστεί η συμμετοχή της βάσης στη μεταχείριση και την πρόληψη διαδικασία δηλαδή που θα μπορούσε να παίξει το ρόλο ενός προπαρασκευαστικού στάδιου στην κατεύθυνση της μελλοντικής κατάργησης των παραδοσιακών μορφών εγκλημάτων. Με τη θέσπιση των Κέντρων ημικράτησης, το 1981, και με την πρόταση να αποδοθούν στην Τοπική Αυτοδιοίκηση συντελέστηκε ένα ακόμα βήμα προς αυτή την κατεύθυνση. Δημιουργήθηκαν έτσι τα κέντρα πρόληψης με τα επιμορφωτικά προγράμματα των δήμων που γίνονται είτε από πληρωμένους είτε από εθελοντές επιμορφωτές.

Μελετώντας όμως από πιο κοντά αυ-

τές τις νέες θεσμικές μορφές παρατηρούμε ότι το «κοινό» τους δεν αινήκει στον παραδοσιακό πληθυσμό των φυλακών και γι' αυτό ακριβώς δίχως την εν λόγω νέα νομοθεσία θα 'ταν πολύ δύσκολη μια οποιαδήποτε κρατική παρέμβαση σ' αυτούς. Αυτούς που τελικά «ευνόησαν» οι ρυθμίσεις των εναλλακτικών ποινών είναι αυτοί που στην πλειοφφία τους δεν είχαν προηγούμενες καταδίκες, γεγονός που δείχνει ότι τελικά η ημιελευθερία και η ημικράτηση αντικαθιστούν την παλιά καταδίκη με αναστολή. Ο συνολικός αριθμός αυτής της κατηγορίας, που στα τελευταία χρόνια γνώρισε μια αύξηση γύρω στο 30%, αντιστοιχεί χονδρικά με το συνολο του πληθυσμού που με τον ένα ή άλλο τρόπο βρίσκεται κάτω από κάποια δικαστική εντολή.

Τελικά τα διάφορα προγράμματα πρόληψης το μόνο που καταφέραν είναι να διευρύνουν το έδαφος της κρατικής παρέμβασης στο χώρο της «εν δυνάμει» εγκληματικότητας, της προεγκληματικότητας, ο οποίος στο παρελθόν ήταν απλά αντικείμενο άτυπου κοινωνικού ελέγχου.

Η αναθεώρηση λοιπόν της μεταχείρησης, παραδόξως, κρύβει μια μείωση της ανοχής απέναντι στο μικροαδίκημα, ενώ το μόνο που επιτυγχάνει είναι η αύξηση του ελέγχου πάνω σ' ένα άλλο και μεγαλύτερο αριθμό ατόμων. Επομένων δεν πρόκειται για διαδικασία αποφυλάκισης αλλά για ποσοτική αύξηση της «ελαφράς» φυλακίσης.

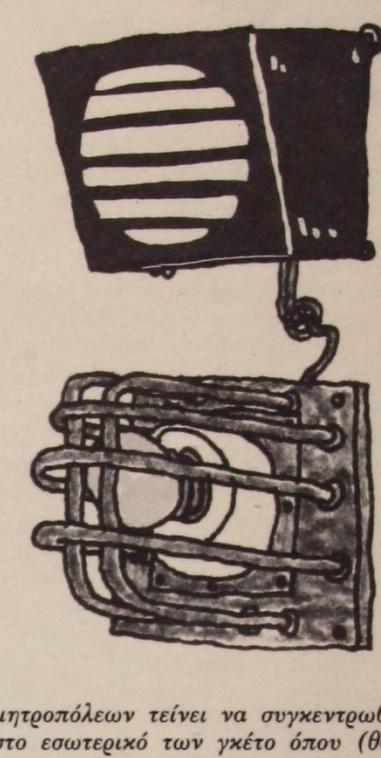
2. Η λαϊκή συμμετοχή...

Με δεδομένη λοιπόν τη διεύρυνση της κοινωνικοποίησης του ελέγχου και του δικαιώματος τιμωρίας δεν μπορούμε να αγνοήσουμε την πιθανότητα, γνωρίζοντας εξάλλου την αντίληψη του αδικήματος που έχει ο μέσος πολίτης για την οποία μιλήσαμε προηγούμενα, να δημιουργηθούν ανεξέλεγκτες και υπερβολικές καταστάσεις, όπως άλλωστε δείχνουν και μερικά πρόσφατα παραδείγματα. Δεδομένης λοιπόν της εξάπλωσης του πανικού και επίσης του προσανατολισμού του ενάντια στα συμβατικά αδικήματα μόνο, η άσκηση του ελέγχου από την

πόντη αιώνες, στον κίνδυνο φυσικής επίθεσης κάθεται ένα αιώνα, στην κλοπή αυτοκινήτου μια φορά κάθε εξήντα χρόνια και στην κλοπή του διαμερίσματός του κάθε σαράντα χρόνια. Κι όμως, εκείνοι που δηλώνουν υπέρ των ομάδων λαϊκής επαγρύπνησης αναφέρουν ακριβώς αυτά τα αδικήματα για να δικαιολογήσουν αυτή τη θέση.

Τόσο στις ΗΠΑ όσο και στη Μ. Βρετανία τα χαρακτηριστικά των μικροπαράνομων καθώς και των θυμάτων τους, προς έκπληξη, αντιστοιχούν εντελώς. Έτσι, οι μη-ειδικευμένοι εργάτες, εδώ, είναι εκτεθειμένοι στην κλοπή του δρόμου δύο φορές περισσότερο από τους ειδικευμένους εργάτες και τους επαγγελματίες. Οι νέοι κάτω των τριάντα, τέσσερις φορές περισσότερο από τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας. Κι όμως, το λεγόμενο Citizen Patrol βρίσκει περισσότερους υποστηρικτές ακριβώς ανάμεσα στους ειδικευμένους εργάτες και τους επαγγελματίες. Αυτοί οι τελευταίοι δηλώνουν πως, σκοπός αυτών των ομάδων είναι η προστασία των ηλικιωμένων γυναικών από τις βίαιες επιθέσεις, στην πραγματικότητα όμως, η συντριπτική πλειοφφία των θυμάτων από φόνο είναι έγχρωμοι νέοι, ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό φυσικής βίας προκύπτει ότι εμφανίζεται μέσα στις ίδιες τις οικογένειες.

Συνοπτικά θα λέγαμε πως τα αδικήματα που προκαλούν το μεγαλύτερο φόβο είναι ακριβώς αυτά που γίνονται λιγότερο. Επίσης, η παρουσία των ομάδων λαϊκής επαγρύπνησης είναι πιο έντονη στις περισσότερες αδικήματας της ίδιας της ημέρας. Οι Citiren Patrol Groups διατηρούνται σε ισχύ μόνο εκεί που οι σχέσεις τους με την τοπική αστυνομία είναι σταθερές και συνεχείς, δηλαδή, όσον αφορά τις ΗΠΑ, στις συνοικίες των μεσαίων τάξεων. Με βάση λοιπόν τις σχέσεις αυτών των ομάδων με την αστυνομία προκύπτει να πούμε πως πρόκειται όχι για συμμετοχή της βάσης στην άσκηση της πρόληψης αλλά για καθαρή διεύρυνση των δικαστικών και αστυνομικών οργάνων. Στη χώρα μας, η οποία για την ώρα δεν διαθέτει αστυνομία ανάλογης μορφής, ο φόβος

μητροπόλεων τείνει να συγκεντρωθεί στο εσωτερικό των γκέτο όπου (θα) μπορεί να καταναλώνει την ενεργητικότητά της.

Αυτή είναι η γνώμη διαφόρων μελετητών, οι οποίοι υπογραμμίζουν επίσης πως η διαδικασία εσωτερικής επιλογής στο γκέτο λειτουργεί έτσι ωστε οποιοσδήποτε έχει κάτι να υπερασπιστεί εδώ, το εγκαταλείπει όσο πιο γρήγορα μπορεί καταφεύγοντας σε περισσότερο προστατευόμενες συνοικίες. Κατ' αυτό τον τρόπο το αδικήματα θα μπορούσε να πάρει τη μορφή ενός πολέμου μεταξύ φτωχών, μιας αποδιάρθρωσης της αλληλεγγύης μεταξύ των λιγότερο προνομιούχων στρωμάτων. Μπροστά σε μια τέτοια κατάσταση λοιπόν, η αστυνομική παρέμβαση θα μπορούσε, ευχαρίστως, να παραλείψει τους κόπους και τους κινδύνους ενός ελέγχου του γκέτο, αφήνοντας σ' αυτό το τελευταίο το καθήκον να ουδετεροποιηθεί το κοινωνικό χόστος του αδικήματος και να πληρώσει το ίδιο τις υλικές ζημιές. Κι ακόμα περισσότερο, οι δυνάμεις της Τάξης θα μπορούσαν, κάλλιστα, να δημιουργήσουν μια περιφερειακή στρατιωτική ζώνη, ώστε να εμποδίζουν την επικοινωνία μεταξύ συνοικιών και να ελέγχουν στα σύνορα την ειρήνη

του εγκλήματος είναι προσανατολισμένος στα ίδια αδικήματα και ουσιαστικά δημιουργεί περισσότερες ζημιές από όσες προκαλεί το ίδιο το αδικήματα του δρόμου.

Οι έρημοι δρόμοι και η βραδυνή αγροφοβία προετοιμάζουν τις απαραίτητες συνθήκες για το μικρό αδίκημα, όχι μόνο από τη σκοτιά του φυσικού ντεκόρ αλλά και από φυσιολογική πλευρά...

ακόμα περισσότερο την συναισθηματική αντίδραση με απότελεσμα να αυξάνεται η απόσταση ανάμεσα στην ουσία του αδικήματος και στην εικόνα που δημιουργείται.

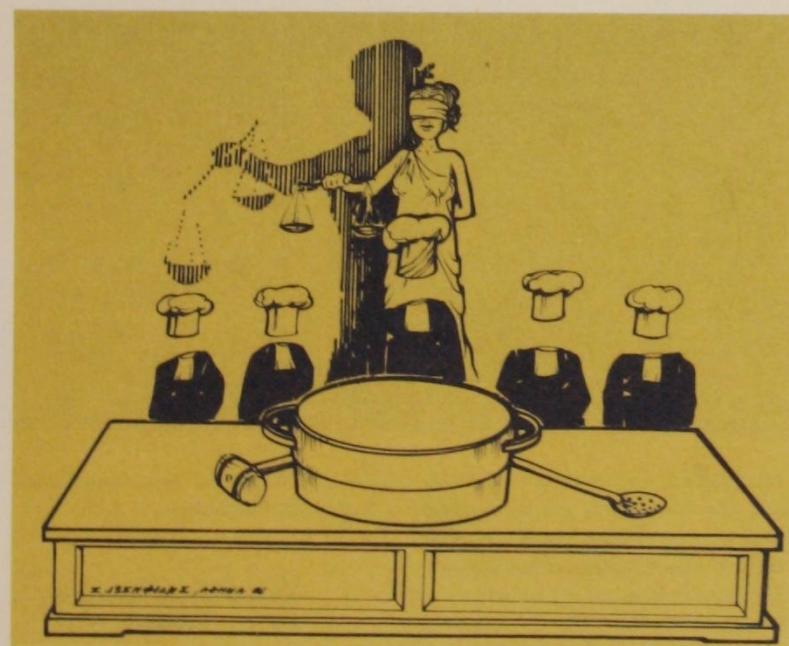
Επίσης, η υπεροχή του λαϊκού στοιχείου στο σύνολο των θυμάτων εισάγει την έννοια της ποιοτικής ζημιάς, η οποία πια γίνεται μέγεθος μη συγχρίσιμο με τα οικονομικά αποτελέσματα που δημιουργεί το αδίκημα. Έτσι λοιπόν η ιδέα του ποιοτικού κινδύνου, συνειδητά ή ασυνειδητά, καταλήγει να νομιμοποιεί τη ζήτηση μεγαλύτερης κοινωνικής αστυνόμευσης, ενώ παράλληλα προσδίδει στην αστυνομική παρέμβαση το ρόλο του λαϊκού υπερασπιστή. Αυτή η προσέγγιση που μόλις τώρα παρουσιάσαμε αποτελεί και την τελευταία τάση της σύγχρονης εγκληματολογίας, η οποία ισχυρίζεται πως αντιπροσωπεύει τη μόνη λογική απάντηση ενάντια στη «δημαρχία» (των επαναστατικών ομάδων εννοείται) του παρελθόντος: **Η κριτική εγκληματολογία κάνει αυτοκριτική**.

Όμως, η υπεροχή του λαϊκού στοιχείου μεταξύ των θυμάτων μπορεί να είδωθει διαφορετικά αν εξετάσουμε το φαινόμενο των αδικημάτων σαν ένα είδος παράλληλης επαναδιανομής των κατώτερων εισοδημάτων, κύρια αίτια της οποίας είναι η μείωση των κοινωνικών δαπανών των τελευταίων χρόνων.

Και στην πραγματικότητα αυτό ακριβώς συμβαίνει, η μείωση δηλαδή των δημοσίων δαπανών, οι οποίες στο παρελθόν έπαιζαν το ρόλο ενός έμεσου εισοδήματος, καταλήγει σήμερα να φορτώνεται (μέσω των μικροαδικημάτων) στις πλάτες των περισσότερο φτωχών, σαν ένα είδος πρόσθετου φορολογικού βάρους.

Πράγματι, το συνολικό «προϊόν» των μικροαδικημάτων ισοδυναμεί χονδρικά με το ύψος των περικοπών των κοινωνικών εισοδημάτων.

Τέλος δεν είναι δύσκολο να καταλάβουμε που θα οδηγούσε η υιοθέτηση της πρότασης για λαϊκή επαγρύπνηση ή για κοινωνικοποίηση της διαχείρισης των ποινών: στην πράξη θα κατέληγε να δημιουργήσει ένα πρόσθετο μηχανισμό ελέγχου προς όφελος των μεσαίων και ανώτερων στρωμάτων και μια παράλληλη διαδικασία σκληρού στιγματισμού των μικροπαράνομων. Απότελεσμα όλων αυτών θα 'ταν να γίνουν ασύμφορες όλες οι μικροδραστηριότητες και τα πιο ικανά παράνομα εργατικά χέρια να στραφούν στην οικονομία του μεγάλου εγκληματικού κεφαλαίου. Αυτοί λίγο πολύ είναι οι όροι της επιχειρούμενης αναδιάρθρωσης του αδικήματος στην Ιταλία.

III. ΤΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

1. «νόμιμο» και παράνομο κεφάλαιο το προπατορικό αμάρτημα του καπιταλισμού

Τη λαϊκή συνιστώσα των θυμάτων μπορούμε να τη δούμε διαφορετικά αν τη συσχετίσουμε με το μεγάλο οργανωμένο

έγκλημα. Αυτό το τελευταίο ευνοεί το πνεύμα συναγωνισμού ανάμεσα στις μικρές ανεξάρτητες συμμορίες, οι οποίες, όσον αφορά μερικά αδικήματα, ευνοούνται από το γενικό κλίμα πανικού.

Το μεγάλο έγκλημα λοιπόν δημιουργεί τη φεύγασθηση μιας αυτόνομης εγκληματικής καριέρας, με αυτοχαθορίζομένους «ρυθμούς» εργασίας και με επιλογή της «βλαβερότητας» του περιβάλλοντος.

Όμως είναι ακριβώς αυτά τα εργατικά χέρια των μικροπαρανόμων, τα πρώτα που γίνονται θύματα, και με την έννοια της εκμετάλλευσης, της παραγωγής δηλαδή εγκληματικής υπεραξίας, όταν οι κρατικοί θεσμοί και η κοινωνική δυσαρέσκεια δίνουν το πράσινο φως για μια δομική αναδιάρθρωση της οικονομίας του εγκληματολογίας, η οποία ισχυρίζεται

πως αντιπροσωπεύει τη μόνη λογική απάντηση ενάντια στη «δημαρχία» (των επαναστατικών ομάδων εννοείται) του παρελθόντος: **Η κριτική εγκληματολογία κάνει αυτοκριτική**.

Για να μπορέσουμε να εξετάσουμε τις τάσεις αυτής της αναδιάρθρωσης πρέπει όχι απλά να αναγνωρίσουμε στο έγκλημα οικονομικές αρχές όμοιες μ' αυτές της νόμιμης οικονομίας, αλλά επίσης να δούμε πως αυτή η τελευταία περιλαμβάνει μέσα της κάθε μορφή παρανομίας. Πρόκειται ασφαλώς για μια εργασία που δεν έχει γίνει ακόμα, εδώ θα περιοριστούμε να υπογραμμίσουμε μόνο τα κεντρικά σημεία της.

Είναι δύσκολο να αρνηθεί κανείς πως στις απαρχές του κεφαλαίου, τουλάχιστον όσον αφορά τη Δύση, δεν συναντάμε κάθε είδους παρανομία, κάθε είδους έγκλημα και για να το πούμε και με τους όρους της κλασικής Καθολικής ηθικής, κάθε είδους «αμάρτημα».

Αυτές οι παρανομίες έπαιξαν ένα ουσιαστικό ρόλο στην πρωταρχική συσσώρευση του κεφαλαίου, στην αρχή με τη μορφή της θησαυρισμού κι αργότερα με τη μορφή της πρωταρχικής αξιοποίησης.

Αρκεί να κοιτάξουμε τον M. Weber και τους μαθητές του, σύμφωνα με τους οποίους η θρησκεία και το προτεσταντικό πνεύμα ξεμπλοκάραν τον «ηθικό αναχρονισμό της Καθολικής οικονομίας, η οποία ήταν αντίθετη με την τοχογλυφία και κατά κάποιο τρόπο με την εκμετάλλευση, και τελικά με την αναγκαστικό φεύδος πάνω στο οποίο στηρίζοταν το εμπόριο (διαφορά τιμών και κερδών).

Αυτοί που έπαιξαν ένα ρόλο trait d'union ανάμεσα σ' αυτούς τους δύο πόλους, ανάμεσα δηλαδή στη φεουδαρχική Καθολική ηθική και την ανηθικότητα της προτεσταντικής καπιταλιστικής θρησκείας ήταν οι Εβραίοι, τόσο με την ηθική τους όσο και τις οικονομικές τους δραστηριότητες. Για αιώνες ολόχληρους η τοχογλυφία και η συσώρευση των απα-

υποτάσσονται στην ηθική, ανηθικότητα, του θριαμβεύοντος καπιταλισμού.

Βέβαια αυτό δεν σημαίνει πως οι ανήθικες ρίζες της σύγχρονης κοινωνίας, το προπατορικό της οικονομικό αμάρτημα, εξαφανίζονται από τη μια μέρα στην άλλη. Το αντίθετο, το εμπορευματικό κεφάλαιο, στην κλασική του μορφή Εμπόρευμα - Χρήμα - Εμπόρευμα, και μέχρι την επιχράτηση του βιομηχανικού κεφαλαίου οι εγκληματικές ρίζες του, αν και δεν εξαφανίζονται, στρέφονται προς άλλες κατευθύνσεις.

Εξάλλου μόνο μ' αυτό τον τρόπο μπορούμε να ερμηνεύσουμε πειστικά την οξύτερη φάση του ενδοχαπιταλιστικού αγώνα στην Αμερική, όπου έγκλημα και παρανομία συνόδευσαν για πολύ, και δίχως να συγκαλύπτονται, το νόμιμο παραγωγικό κεφάλαιο.

υποτάσσονται στην ηθική, ανηθικότητα, του θριαμβεύοντος καπιταλισμού.

Βέβαια αυτό δεν σημαίνει πως οι ανήθικες ρίζες της σύγχρονης κοινωνίας, το προπατορικό της οικονομικό αμάρτημα, εξαφανίζονται από τη μια μέρα στην άλλη. Το αντίθετο, το εμπορευματικό κεφάλαιο, στην κλασική του μορφή Εμπόρευμα - Χρήμα - Εμπόρευμα, και μέχρι την επιχράτηση του βιομηχανικού κεφαλαίου οι εγκληματικές ρίζες του, αν και δεν εξαφανίζονται, στρέφονται προς άλλες κατευθύνσεις.

Εξάλλου μόνο μ' αυτό τον τρόπο μπορούμε να ερμηνεύσουμε πειστικά την οξύτερη φάση του ενδοχαπιταλιστικού αγώνα στην Αμερική, όπου έγκλημα και παρανομία συνόδευσαν για πολύ, και δίχως να συγκαλύπτονται, το νόμιμο παραγωγικό κεφάλαιο.

2. ...και το προπατορικό αμάρτημα του μαρξισμού

Με την επιχράτηση λοιπόν του βιο-

Η εγκληματολογία

Κυκλοφόρησε πρόσφατα (Δεκέμβρης 85) δίμυνο περιοδικό Εγκληματολογίας με τίτλο «Δελτίο Εγκληματολογικής ενημέρωσης» την σύνταξη του περιοδικού αποτελεί ένας κάποιος K. Τσουραμάνης, δικηγόρος και 10 φοιτητές της Νομικής (7 φοιτήτριες και 3 φοιτητές).

Στο σημείωμα της έκδοσης διαθέζουμε πως σκοπός του δελτίου είναι **«...Οσο το δυνατό πληρέστερο παρουσίαση μιας σχετικά νέας επιστήμης, της εγκληματολογίας κι άλλων των επιμέρους κατευθύνσεων της: Σωφρονιστική, Ανακριτική, Θυματολογία, Δικαστική γυχολογία – γυχιστρική κ.ά.»**

Στη συνέχεια ο σύνταξη μας πληροφορεί πως **«...το δελτίο είναι ανοιχτό σε όλους»**. Ποιους όλους θα πείτε; Ε το δελτίο λοιπόν τους προσδιορίζει: **«...Η γνώμη και π η εργασία κάθε ενδιαφερόμενου καθηγητή, ειδικού επιστήμονα, φοιτητή αστυνομικού, δικαστικού, δοκιματικού υπαλλήλου ίδεομοφύλακα; θα φιλοξενείται ευπρόσδεκτα...»**

Ας πάρουμε όμως μια «γεύση» από το πρώτο άρθρο του εν πλήρω δελτίου πρόκειται για το άρθρο της Επικουρης καθηγητήριας του Πανεπιστημίου Αθηνών K. Κ. Δημιόπη, με τίτλο **«Ο ανηλικός παραβάτης του νόμου»**, το οποίο αναφέρεται στην εισήγηση της ίδιας στο Α' συνέδριο της **«Διεθνούς Σοροπιμοσικής!!! Ενωσης Ελλάδας»** στις 20-1-2/9/85.

Διαθέζουμε λοιπόν (οι υπογραμμίσεις δικές μας) **«Ο όρος ανηλικός παραβάτης του νόμου»** αντί του όρου **«ανηλικός εγκληματίας»**... δημιουργεί μια σειρά από ερωτήσεις: **«Ποιος είναι ο ανηλικός αυτός?»**; **«Γιατί τον ονομάζουμε παραβάτη;»**; **«Γιατί συμπεριφέρεται έτσι;»**; **«Και τέλος, τι κάνει η πολιτεία και το κοινό για την περιστολή αυτού του φαινομένου...»**.

Και π η K. καθ

μηχανικού παραγωγικού κεφάλαιου ξεχινούν από τη μια, μια διαδικασία «επιστροφής στις ρίζες», χωρίς από την άλλη η μυθοποίηση, ακριβώς, των θεμελίων αυτής της κοινωνίας.

Όλα όσα θα ειπωθούν χαιρετούνται γραφτούν κατόπιν, στην ουσία θα στηρίζουν αυτή την ιδεολογική μυθοποίηση: ακόμα και ο ίδιος ο μαρξισμός, θα ξεκινήσει από την προϋπόθεση πως, αν και «ένοχο», το παραγωγικό κεφάλαιο, δεδομένης της Ιστορικής και κοινωνικής καταγωγής του, αντιπροσωπεύει μια απαραίτητη φάση, είναι μ' άλλα λόγια το ιστορικό αποτέλεσμα της εξέλιξης των κοινωνικών σχέσεων, του οικονομικού μοντέλου και του αντίστοιχου κοινωνικού σχηματισμού.

Σύμφωνα λοιπόν μ' αυτή τη λογική όλες οι εκτός εργοστασίου δραστηριότητες θα ειδωθούν σαν ένα είδος παρέκκλι-

σης, σαν κάτι παράνομο και αντικοινωνικό, που έχουν να κάνουν είτε με κάποια διανοητική παθολογία είτε με απομικές συμπεριφορές, σαν φαινόμενα δηλαδή περιθωριακά, παράγωγα βέβαια του στήματος αλλά, κατά κάποιο τρόπο, επιδερμικά...

Ο μαρξισμός λοιπόν, υποτασσόμενος στην ίδια τη μυθολογία του παραγωγικού κεφαλαιού, θα θεωρήσει πως αυτό το τελευταίο «εκτοπίζει» κάθε άλλο κεφάλαιο, κάθε άλλη μορφή, όντας η κυριαρχούσα ουσία, και γι' αυτό, ειδικά τη στιγμή που περνά από το συναγωνισμό της αγοράς, από τον αγώνα δηλαδή για την παραγωγή - διάθεση των εμπορευμάτων (υλική παραγωγή), στον χρηματιστικό αγώνα (αφηρημένη αξιοποίηση Χ-Χ) υπάγει αρχικά τυπικά και στην συνέχεια πραγματικά κάθε άλλη καπιταλι-

στική έκφραση.

Το έγκλημα λοιπόν και ο κύκλος του, θεωρείται ως αυτό, «υποταγμένο» στις συνολικές κοινωνικές σχέσεις και ποτέ σαν εξουμειωμένο με το ίδιο το κεφάλαιο.

Βέβαια, η ιστορικο-κοινωνική μυθολογία της νομιμότητας του κεφαλαιού δεν επιτρέπει υποθέσεις τόσο προβοκατόρικες!! Και τέλος πάντων τι κεφάλαιο θα 'ταν το εγκληματικό; Σταθερό, μεταβλητό, τραπεζικό; Παλιά ιστορία αυτή της αυτονομιμοποίησης, η οποία αρνείται κάθε αρχή θεμελίωσης, έξω από τον ίδιο τον εαυτό της!!!

Ο Βασιλιάς είναι τέτοιος από τη γέννησα του, έγραψε ο Μαρξ: κατ' ανάλογο τρόπο το κεφάλαιο είναι τέτοιο από γεννησιμού του, δίχως να μπορούμε να αναρωτηθούμε για τη δυναμική της επικράτησης του, την ιστορική του νομιμοποίηση.

Μ' άλλα λόγια η εγκληματική συνιστώσα, ένα καιρό γεννετική συνιστώσα του κεφαλαιού, στη συνέχεια εκτοπίζεται για πάντα ή καλύτερα παίρνει παραγωγικο-χρηματιστικές μορφές, νέα ονόματα.

Είναι πια γνωστό πως υπάρχουν εγκληματικές ομάδες και οργανώσεις (δες την επιχειρηματική μαφία) που ασχολούνται με σύγουρες όσο και απαραίτητες καπιταλιστικές δραστηριότητες.

Η συσσώρευση χρήματος μέσω παρά-

'60 και μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του '70 παραχολουθούμε τη συγκρότηση μιας παράνομης αγοράς παράλληλης και επικοινωνούσας με την νόμιμη και επίσημη αγορά: μιας αγοράς που διαθέτει τη δική της εργατική δύναμη, την οποία δεν μπορούμε να ονομάσουμε με κανένα τρόπο αργόσχολη αλλά, αν και με τις ίδιες περότητες της, καθόλα παραγωγική.

Κύριο χαρακτηριστικό του εγκληματικού κεφαλαιου σ' αυτή την περίοδο είναι η δυναμική εξαπλωσή του, που του επιτρέπει να καταλάβει ένα σημαντικό ποσοστό της συνολικής εθνικής δραστηριότητας.

Αυτή η θυελώδης εισβολή του εγκληματικού κεφαλαιου οφείλεται κατά κύριο λόγο στην άτακτη υποχώρηση του νόμιμου παραγωγικού κεφαλαιου, το οποίο, την ίδια εποχή, προσανατολίζεται ως αυτό προς περιθωριακές και υπόγειες δραστηριότητες, ενώ ταυτόχρονα επεξεργάζεται τη νέα στρατηγική του, ακριβώς λόγω των προβλημάτων που αντιμετωπίζει από τον υπαρκτό εργατικό ανταγωνισμό.

Σ' αυτή τη συγχυρία, το εγκληματικό κεφάλαιο αυξάνει αισθητά το μεταβλητό του μέρος, αυξάνει δηλαδή τον αριθμό των απασχολούμενων στον κύκλο του. Ο σχετικά χαμηλός αριθμός των χρατούμενων που παρατηρείται αυτή την

στην Εποδά

τη στην πρωινό ζύπηντα (να μια γνήσια αξία), στην οικονομία και την αποταμίευση (ένα κουμπαρά για την κυρία καθηγήτρια!!!!)... οι νέοι έχουν τις δικές τους απόγειες γι' αυτά τα θέματα...».

«... Γιατί -όμως - οι νέοι αυμπεριφέρονται έτσι;».

Η εγκληματολογία αλλά ελληνικά δεν πολυσκοτίζεται: «...Σήμερα οι περισσότεροι εγκληματολόγοι δέχονται ότι η αναζήτηση των αιτίων του εγκλήματος και της παραβατικής αυμπεριφοράς είναι σκεδόν μάταιο...!!! Ο αγνωστικισμός της αστικής επιστήμης; Έμμεσο παραπομπή στο «εγκληματολογικό ανθρωπολογικό αρχετυπο;»

Ας μην τους αδικούμε όμως:

«...Πέρα από την πολυπλοκότητα των παραγόντων, ειδικές μελέτες στα πλαίσια του ΟΗΕ απομονώνουν και τονίζουν την εκθυμοκύνηση και την αστικοποίηση...».

Μπράβο του ΟΗΕ, λοιπόν, για την ανακάλυψη!!!

Η ελληνική εγκληματολογία όμως προσθέτει και τις δικές της απόγειες:

«... Από την άλλη πλευρά η υπαρξη ευκαριών είναι αυτονότο (γιατί;) ότι διερευθεί τα νεαρά άτομα... Η αύξηση των κλοπών π.χ. μεταφορικών μέσων και κυρίως μοτοποδηλάτων είναι επακόλουθη της επέκτασης της χρήσης των μέσων αυτών... παραβάσεις οι νέοι κάνουν για το μπλανάκι και με το μπλανάκι...».

Σύμφωνα λοιπόν με την κ. καθηγήτρια η επέκταση της χρήσης των μέσων (αυτών) είναι η αιτία της αύξησης της κλοπής (τους). Τότε γιατί το ίδιο σοθαρά να μην ρωτήσουμε και μεις: γιατί δεν έχουμε μια αντίστοιχη αύξηση κλοπών στις οδοντόβουρτσες και στις οδοντόπαστες, Η -αλλιώς - γιατί να μην θεωρήσουμε σαν την κύρια αιτία, σαν τον κατεξοχήν υπεύθυνο, τον αρμόδιο υπουργό Συγκοινωνιών;

Ας είναι. Τι προτείνει όμως η ελληνική εγκληματολογία για τους νεαρούς παραβάτες;

Εδώ τα πράγματα αρχίζουν να γίνονται πολύ πιο σοθαρά:

«... να παραπέμπονται σε «εργατικά ή μαθητικά συμβούλια (οι τρίχες του φίλου μου του Χάρη, του συμβούλιακού, θάκουν σπικώθει ήδη...) ή ακόμα σε κοινωνιοθεραπευτικά και γυκοθεραπευτικά κέντρα...».

Ερώτημα: Ποιο είναι το ταχύτερο μέσο για το γυκοθερείο; Απάντηση: το παπάκι!!!

Ας συνεχίσουμε με τις προτάσεις της ελληνικής εγκληματολογίας:

«...προσφορά εργασίας για κοινωφελείς σκοπούς... π.χ. δενδροφύτευση».

(προτείνουμε στην κ. επίκουρη καθηγήτρια να γράψει άρθρο με τίτλο «το πρόβλημα της αναδάσωσης και της παιδικής εγκληματικότητας» την έδρα θα την πάρει σίγουρα).

«... δημιουργία κέντρων ημιεπεύθερης διαθίσισης όπου οι νέοι θα διανυκτερεύουν.... εναπλακτικές ποινές ή εναπλακτικά μέτρα».

(καμιά έκπληξη, βρισκόμαστε στην εποχή των πογκ-πογκής εναπλακτικών...).

δημιουργία «Συμβούλευτικών Κέντρων»... για νέους με κοινωνικούχολογικά προβλήματα. Τα κέντρα αυτά είναι δυνατόν να πειτουργίσουν στα «εξωτερικά ιατρεία των κρατικών Νοσοκομείων και στα κέντρα υγείας...».

Κατά διαβάσσουτε στα εξωτερικά ιατρεία!!!

Και την κ. καθηγήτρια συνεχίζει:

«... επίσης συμβούλευτικά κέντρα μπορούν να πειτουργίσουν στα πλαίσια της δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και του ΟΑΕΔ. Ιδρυση «Στεγών Νεότηπα» σε αστικές περιοχές. Οι «Στεγές» αυτές θα φιλοξενούν και θα προσφέρουν κοινωνικο-προνοιακή περιθαλψη για μικρό χρονικό διάστημα σε νέους και νέες που εκούσια ή ακούσια εγκατέλειγαν το σπίτι τους. Πρόκειται δηλαδή για ένα Σταθμό Πρώτων Κοινωνικών Βοηθειών».

Ποιος είπε πως η αστυνομική καταστολή είναι πιο αποκρουστική από τις ακαδημαϊκές προτάσεις «περιστοθής»; Εμείς τι θα κάνουμε για όλα αυτά;

Μια επιτροπή όπου θα ξεκινάει την καταγγελία του επερχόμενου κρατικού ολοκληρωτισμού από το πραξικόπεμπο της ΓΣΕΕ;

Όσο για την κ. καθηγήτρια... η οποία σύμφωνα με το δεύτερο:

-Είναι μέρος της Εθνικής Νομοποιησιακής Επιτροπής για την ρεπονοίση του Σωφρονιστικού Κώδικα

-Ηναν μέρος της επιτροπής για την μετάβλητη κατηγορία προγράμματος του Σωφρονιστικού Καταστήματος Βόρειου (1984)

-Ηναν μέρος της επιτροπής του Υπουργείου Δικαιολογίας που συνέταξε το Δεύτερο Νόμου για τα Ιδρύματα Αγωγής και Αποκατάστασης Ανηλίκων

-Πήρε μέρος σε συνέδεσμο του Υπουργείου Κοινωνικών Υπηρεσιών για δέμα

χριβώς λόγω των περιορισμένων περιθωρίων κέρδους, σ' αυτή την περίοδο, και εξαιτίας των συνεχών συγχρούσεων και της ανελαστικότητας μιας «ισχυρής» εργατικής τάξης, προσανατολίζεται στην χρηματιστική αξιοποίηση, την χρηματική εξεμετάλλευση και συσσώρευση.

Επίσης, ένα μέρος του νόμιμου κεφαλαίου, ζητώντας σύγουρες επενδύσεις με άμεση απόδοση, πήρε το δρόμο των παράνομων δραστηριοτήτων οι οποίες προσφέρουν ένα υψηλό όσο και γρήγορο (σε απόδοση) ποσοστό κέρδους. Έτσι το, μηδέποτε εξαφανισμένο, εγκληματικό κεφαλαίο ενισχύθηκε τόσο ώστε να προσελκύσει μεγάλα κομμάτια εργατικής δύναμης, ως όχι μόνο ανειδίκευτης γιατί θέλοντας να καλύψει κάποιες «λογιστικο-γραφειοκρατικές» ανάγκες σχημάτισε ένα στρώμα μεσαίων στελεχών του εγκλήματος τελείως καινούργιο και με εντελώς διαφορετικά χαρακτηριστικά από τον παραδοσιακό «μοναχικό παράνομο».

2. η κρίση της εγκληματικής αγοράς και ο ρόλος των φυλακών

Στα τέλη της δεκαετίας του '70, η χρηματιστική αξιοποίηση προχωρά με ιλιγγιώδεις ρυθμούς ενώ παράλληλα όλες οι μορφές άμεσης εξεμετάλλευσης μπαίνουν σε συναγωνισμό με το ίδιο το παραγωγικό κεφαλαίο που τις είχε γεννήσει. Τέλος το εγκληματικό κεφαλαίο δεδομένης της υψηλής χρηματιστικής του απόδοσης αδιαφορεί για τις παραδοσιακές επενδύσεις παραγωγικού χαρακτήρα.

Μ' άλλα λόγια από τη μια η παραδοσιακή ροή του νόμιμου παραγωγικού και χρηματιστικού κεφαλαίου προς παράνομες επενδύσεις που κάποτε γινόταν επιλεκτικά, τώρα, γίνεται κυρίαρχη τάση. Από την άλλη, η παραδοσιακή μετατροπή του εγκληματικού κεφαλαίου σε παραγωγικό τερματίζεται, με αποτέλεσμα η οικονομική μηχανή να κινδυνεύει να μπλοκαριστεί από αυτή την «ανωμαλία».

Τέλος, διεθνείς δραστηριότητες όπως η παραγωγή και η μεταφορά ναρκωτικών, τα οποία αποτελούν τη βάση του υψηλού δείκτη απόδοσης (αξιοποίησης), για την οποία μιλήσαμε, τείνουν, παραδέξως, να πάρουν τις παραδοσιακές μορφές της επίσημης αγοράς: κέντρο και περιφέρεια, παραγωγή και κατανάλωση.

Τα χράτη παραγωγοί ναρκωτικών, παραδοσιακά εξαρτημένα από τις χώρες του κέντρου, εγκαταλείπουν ξαφνικά το ρόλο των υποταγμένων καταναλωτών ναρκωτικών για να γίνουν επιχειρηματίες και παραγωγοί, γηγεμονικοί πόλοι μιας ασύληπτης εισροής ναρκωδολαρίων⁽¹⁾. Έτσι λοιπόν η κρατική παρεμβαση σε διάφορες χώρες, συχνά σε συμφωνία μεταξύ τους, στόχευε ακριβώς σ' αυτό τον σκληρό ανταγωνισμό, σ' αυτό το παράνομο μονοπάλιο, με σκοπό να αποκαταστήσει την διαταραχθείσα ισορροπία ανάμεσα σε παραγωγικό, χρηματιστικό και εγκληματικό κεφαλαίο.

Η ταν φυσικό λοιπόν το παράνομο εργατικό δυναμικό να δεχτεί μια τεράστια επίθεση, κι αν το επιχειρηματικό του τμήμα μπόρεσε να αναδιπλωθεί σε παραγωγικές δραστηριότητες η μεγάλη μάζα των κατώτατων βαθμίδων καθώς και τα μεσαία στελέχη έπεσαν σε ανεργία. Στην παράνομη ανεργία, σε μια κατασταση δηλαδή που το πολύ μπορεί να βρουν κάποια διέξοδο στο περιθώριο της οικονομίας, όπου τους σπρώχνει η κρατική παρέμβαση, αλλά που δεν μπορούν να αναπαραχθούν μέσα από τις μικρές δραστηριότητες πάνω στις οποίες συγχροτήθηκαν.

Να λοιπόν η εμφανής αύξηση των φυλακισμένων, να και η παράδοξη λειτουργία της φυλακής:

η φυλακή σαν ένα είδος πάρκιν ανεργίας του περισσεύοντος παράνομου εργατικού δυναμικού το οποίο περιμένει την μελλοντική επαναπρόσληψη του μετά την ανάκαμψη του εγκληματικού κεφαλαίου.

Τώρα, η συζήτηση πάνω στην οικονομική πλευρά της ποινικής πολιτικής πρέπει να απαντήσει στο παρακάτω πρόβλημα:

Οι κρατικές δαπάνες για την πρόληψη και την καταστολή, μαζί με το συνολικό ύψος της φυλακιστικής, είναι καθαρά ανώτερες σε σχέση με τα κοινωνικά ευεργετήματα που προσφέρει το ίδιο το αδίκημα. Με μια τελείως χρησιμοθηρική οπτική θα λέγαμε πως το ύψος της ποινικής δικαιοσύνης είναι πολύ φηλότερο από την κοινωνική ζημιά που παράγει το συμβατικό αδίκημα, πράγμα που κάνει αδικαιολόγητη αυτή την χρηματοδότηση και επιβαρύνει τελικά τον κρατικό προϋπολογισμό.

Οι κρατικές επενδύσεις στην καταστολή όμως, μπορούν να ειδωθούν κι αλλιώς, αν τις αντιμετωπίσουμε σαν «απρόβλεπτες» ή μη παραγωγικές δαπάνες που στοχεύουν στη διαχείριση της κίνησης της περισσεύουσας εργατικής δύναμης.

Το φυλακισμένο εργατικό δυναμικό ελπίζει και περιμένει η αναδιάρθρωση (και η ανάκαμψη) του εγκληματικού κεφαλαίου να γίνει όσο το δυνατόν συντομότερα κι έτσι η ζήτηση εργατικών χεριών να ξαναβρεί το ρυθμό της, κι επομένως, μια νέα θεσμική ανοχή προς τον εγκληματία εργάτη να του ξαναδώσει το κύρος που αρμόζει στον παραγωγικό του ρόλο.

Θέλοντας να μαστε προκλητικά αισιόδοξοι, θα υποστηρίξουμε πως βλέπουμε τα σημάδια αυτής της ανάκαμψης του εγκληματικού κεφαλαίου στα διάφορα επιστόδια χρηματισμού των δικαστών.

Πράγματι, πολλοί δικαστές, πιεζόμενοι από τη ζήτηση παράνομου εργατικού δυναμικού, δείχνουν διατεθειμένοι να ανταλλάξουν κάποιες ελαφρές ποινές με μερικά «δωράκια», τα οποία άλλωστε δικαίως λαμβάνουν αφού αποδίδουν στην παραγωγή τόσο απαραίτητα στοχεία. Μια μελλοντική πολιτική αποφυλάκισης λοιπόν δεν θα περάσει ίσως από κείνο που ο κόσμος ονομάζει «δικαστικό φακελάκι»;

Ermanno Gallo - Vincenzo Ruggiero

σημειώσεις

* Το κείμενο των Gallo-Ruggiero είναι γεμάτο από βιβλιογραφικές και άλλες παραπομπές. Αποφεύγουμε όμως να τις μεταφέρουμε εδώ, αφενός για λόγους χώρου και αφετέρου επειδή οι περισσότερες αναφέρονται σε ιταλική βιβλιογραφία την οποία ο ενδιαφερόμενος αναγνώστης μπορεί να βρει στο Rizzo Maggio τευχ. 23/24.

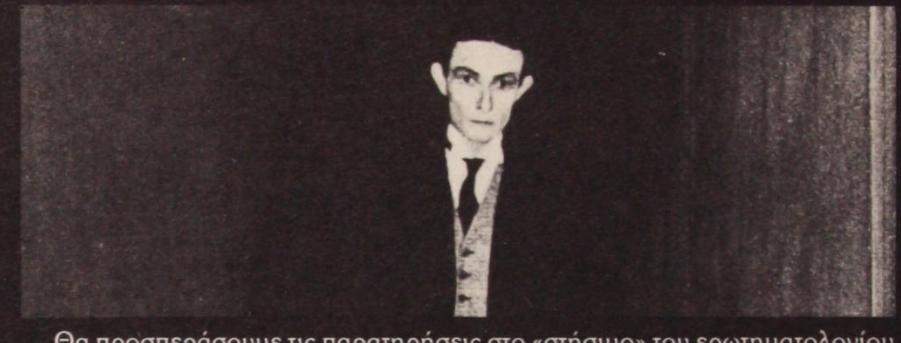
(1) Έχει υπολογιστεί πως η ετήσια κολομβιανή παραγωγή κοκαΐνης ανέρχεται σε 500 δισεκατομμύρια δραχμές περίπου (εφημερ. «La Repubblica», 30 Μάρτιος 1984). Επίσης στη Βολιβία, το 1984, μπήκαν περίπου 2 δισεκατομμύρια ναρκωδολαρία, μ' άλλα λόγια αξία τρεις φορές μεγαλύτερη από το σύνολο όλων των άλλων νόμιμων εξαγωγών της χώρας. (βλ. εφημ. «Liberation», 17 Γενναρίου 1985). Ο ΟΗΕ πρόσφατα καταδίκασε την διεθνή διακίνηση των ναρκωτικών χαρακτηρίζοντάς την σαν το μεγαλύτερο εγκληματικό περιθώριο στην ανθρωπότητα. Επίσης, όπως είναι γνωστό, σήμερα, χρηματοδοτούνται και επιδοτούνται προγράμματα εναλλακτικών καλλιεργειών που θα αντικαταστήσουν τα σκληρά ναρκωτικά στις χώρες παραγωγούς: η ιδιαίτερη έδεσμος της Ιταλίας στην αναγνώστηση της χρηματοδότησης ανάλογων προγραμμάτων.

Από την άλλη μεριά όμως το ενδιαφέρον των ΗΠΑ στο να αντικατασταθούν οι καλλιεργείες ναρκωτικών είναι τουλάχιστον ύποπτο. Κι αυτό γιατί η αμερικανική παραγωγή μαριχουάνας έρχεται — σε μέγεθος — δεύτερη μετά την παραγωγή σιταριού: 16,6 εκατομμύρια δολλάρια για την πρώτη και 19,5 εκατ. για τη δεύτερη («Liberation», 19 Μάρτιος 1985). Έτσι λοιπόν γίνεται καθαρό πώς γι' αυτό που ενδιαφέρεται το αμερικανικό επιχειρηματικό κεφαλαίο δεν είναι η ολική εξάλειψη της παραγωγής ναρκωτικών αλλά ο έλεγχος αφενός της διεθνούς διακίνησης των και αφετέρου της κοινωνικής διείσδυσής τους. Οι ΗΠΑ λοιπόν αρνούνται το ρόλο του καταναλωτή και δείχνουν διατεθειμένοι για ένα μακροχρόνιο πόλεμο πάνω σ' αυτό.

ΤΙ (ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ) ΦΟΒΟΥΝΤΑΙ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ

Αν δεν διαβάσατε την έρευνα του «Βήματος» (26/1/86) για τις «πηγές» του φόβου στην Ελλάδα, χάσατε την ευκαιρία να διαπιστώσετε αν οι φόβοι σας είναι κοινωνικά αποδεκτοί ή αν σας κατατρέχουν εντελώς προσωπικές μανίες καταδίωξης. Γιατί, όπως η πλειοψηφία κανονίζει τι είναι «ποδικό», έτσι ονομάζει και αυτό που είναι «ανθριβό», «εγκληματικό».

Για την ενημέρωσή σας λοιπόν υπομίζουμε πως (πάντα κατά το «Βήμα») τα περισσότερα φοβερά πράγματα, αυτά δηλαδή που αποτελούν τις μεγαλύτερες απειλές για την κοινωνική γαλήνη και ασφάλεια είναι: οι πράξεις τρομοκρατίας (71%), οι έμποροι ναρκωτικών (63%), οι ληστείς (60%), οι εμπρησμοί (46%), οι βιασμοί (30%), οι τσαντάκηδες (27%), οι τοξικομανίες (25%), η βία στα γήπεδα (21%), οι αναρχικοί (17%!) — τα ποσοστά είναι επί του συνόλου των ερωτηθέντων, που αριθμούν 1.760 άτομα.

Θα προσπεράσουμε τις παραπρήσεις στο «στόσιμο» του ερωτηματολογίου, γιαπί το γεγονός πως μόνο ένας στους εκατό δεν απάντησε σ' αυτό, σημαίνει πως η συγκεκριμένη επιλογή πιθανών απειλών από τη μεριά των «ερευνητών» είναι γενικά αποδεκτή από τους απαντητές — το ζουμί βρίσκεται ακριβώς στο πώς και γιατί οι νεοέλληνες φοβούνται αυτές τις κατηγορίες πραγμάτων, στο πώς και γιατί αυτά (και όχι άλλα) χαρακτηρίζονται σαν «εγκλήματα».

Απλοϊκά σκεφτόμενοι θα περιμέναμε πως μια ενέργεια ή ένα γεγονός δεωρείται απειλητικό από κάποιους, τόσο περισσότερο όσο κοντύτερα σ' αυτούς βρίσκετ

ΤΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ...

...ΜΕΤΑΛΛΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΠΟΔΟΥ

Το αυτοκίνητο είναι επιδυμία – φαινομενικά τετράμυρη, τετράχρονη, εξακύλινδρη και πάνω από δυο χιλιάδες κυβικά, αλλά κυρίως επιδυμία σημασίας. Και όλη η διαλεκτική της επιδυμίας **του** περιέχεται στο κατόρθωμα της ιδιοκτησίας **του**: εκεί βρίσκεται η κοινή «συμφωνία» πώς όποιος κατέχει αυτοκίνητο κατέχει σίγουρα και πολλές άλλες ανέσεις, εκεί βρίσκεται και η κοινή παράθαση αυτής της συμφωνίας, αφού κάθε μικροστός φαντασιώνει στην απόκτηση του αυτοκινήτου την απόκτηση και όλων των άλλων ανέσεων **που δεν κατέχει**.

Από την ελεύθερη αγορά μοντέλων διαλέγει λοιπόν κανείς εκείνο που ανάλογα με την τσέπη του ανταποκρίνεται στην μέγιστη απόδοση αξιών. Και εκεί όμως, στις αξίες, κυριαρχεί η ίδια ελεύθερη αγορά με πληθωριστικές τάσεις, όπου οι αξίες που γίνονται κοινές χάνουν το βάρος τους... Και νούργια μοντέλα και η ανένωση της επιδυμίας τους, σέρνουν την κρίσιμη στιγμή το τρένο της κατανάλωσης λίγα μέτρα πιο κάτω.

...ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΕΣΤΙΑ ΜΕΓΑΛΩΝ ΤΑΧΥΤΗΤΩΝ

Ακόμα και πριν αποκτηθεί, έχει ο

καθένας εκεί μέσα τη δέση του. Μπορεί από πριν να φαντασιώνει την σχετική του δέση, σε επίγνωση πάντα της αξίας του. Ο πρώτος στην ιεραρχία είναι στο τιμόνι (ιδιοκτήτης, αρχηγός και συνήθως αρσενικός), ο δεύτερος δεξιά στο πλάι του, ο τρίτος πίσω δεξιά και ο τέταρτος πίσω αριστερά – αν υπάρχει και πέμπτος ή σκύλος, στη μέση πίσω. Και εδώ η επιδυμία οργανώνεται ορθολογικά, γιατί είναι ορθολογική και πειδαρχημένη από τη γέννησή της: ο πρώτος απολαμβάνει την οδήγηση και την αξία της ικανότητάς του, ο δεύτερος συμμετέχει στην απόλαυση της προοπτικής του δρόμου, ο τρίτος ζεκλέβει ικανοποίηση παρακολουθώντας τάχα το κοντέρ και ο τέταρτος χαίρεται την πλάτη του οδηγού – ο πέμπτος ή ο σκύλος είναι απλώς στριμωγμένος. Καθόλου περίεργο που η διάταξη δυμίζει οικογενειακό τραπέζι χωρίς τραπεζομάντηλο – αργά ή γρήγορα ανοίγει η όρεξη και τα πακεταρισμένα φαγητά....

...ΝΕΥΡΩΤΙΚΟ ΚΙΒΩΤΙΟ ΧΩΡΙΣ ΤΑΧΥΤΗΤΕΣ

Ίσως να φταίει η μεταλλική του κατασκευή, ίσως η πλαστική του επένδυση... πάντως το αυτοκίνητο αντανακλά εσωτερικά τις αγωνίες (και τα βίτσια) των επιβατών του. Η συζήτηση

μπορεί να ζεκινήσει πάρεμα και με προδέσεις αγαθές, αλλά καταλήγει σε χοντρό καυγά (κάτι τέτοιο συμβαίνει και στις καλύτερες οικογένειες). Το σίγουρο είναι πως η επικοινωνία και η δύλωση των διαδέσεων εκεί μέσα πρέπει να γίνεται με πολύ περιορισμένο τρόπο: είναι πολύ επικίνδυνο να επιχειρήσει κανείς να πλακώσει τον οδηγό ή έστω τον συνοδηγό. Πάιζεται όχι μόνο η ακεραιότητα του στόχου του αλλά και η δική του. Συνεπώς, καλό είναι να «καταπιεί» τον πόνο του, εκτός βέβαια αν τυχαίνει να είναι ο οδηγός. Γιατί αυτός (και μόνο αυτός) μπορεί να ξεσπάσει στα κινητά μέρη του «σαλονιού» που έχει μπροστά του, στα εξαρτήματα που μπορούν να απορροφήσουν μια κάποια περισσευούμενη ενέργεια: στο τιμόνι, το λεβιέ των ταχυτήτων και στο γκάζι.

...ΚΑΔΑΡΟ ΣΙΔΕΡΟ ΚΑΙ ΆΛΛΑ ΖΛΙΚΑ

Μπορεί να φταίει εκείνη τη στιγμή και η ολισθητότητα του δρόμου – αλλά έτσι κι αλλιώς το αυτοκίνητο ή

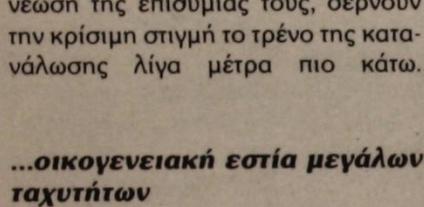
δεν είναι ζωντανό και άρα δεν αυτοκινείται ή είναι ζωντανό και εκδικείται τους ζωντανούς μέσα του. Ο λάδος χειρισμός, η μια λανδάνουσα ροπή εκδίκησης με στοιχεία αυτοκαταστροφής που γίνεται σπιγμαία ανεξέλεγκτη, οδηγεί σε μετωπική σύγκρουση – και από εκεί στο χαντάκι της εθνικής οδού. Είναι περίπου μοιραίο και μονάχα ο τύπος εντυπωσιάζεται κάθε φορά – κι αυτός όμως από λόγους στατιστικής.

...ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ, ΕΥΔΡΑУΟΣ ΚΑΙ ΕΥΦΛΕΚΤΟ

Είναι αδυνατον να καταλάβει ο μικροστός πως το «δυστύχημα» είναι το τέλος ενός κύκλου φαντασιώσεων και σημασιοδοτήσεων – προτιμάει να το φορτώνει στην τύχη του. Και βέβαια η τύχη του είναι ένας κύκλος ατυχημάτων – όπως για παράδειγμα στην περίπτωση που κάποιοι αλτρουιστές αναλαμβάνουν να τον απαλλάξουν από τον περιπτό κίνδυνο κάποιου τροχαίου και κάνουν το αυτοκίνητό του σαν απλό αντικείμενο, είναι ιεροσυλία – όμως δα έπρεπε να ευχαριστείται που αυτοί οι αλτήτες δεν είναι τόσο τυφλοί όσο οι «κακή του π τύχη» που δα τον είχε σίγουρα και αυτόν σφινωμένο σε κάποια δέση.

Με άλλα λόγια, πρέπει ο κάθε κάτοχος αυτοκινήτου να καταλάβει το δίλημμα και να απαντήσει καθαρά: προτιμάει το αυτοκίνητό του άμορφη μάζα και τον εαυτό του μέσα τοαλακωμένο στο τάδε φονικό χιλιόμετρο, ή το αυτοκίνητό του πυρπολημένο αμάξωμα, αλλά εσυτόν έξω να εισπράπει το ποσόν της ασφαλιστικής εταιρίας «έναντι παντός κινδύνου»; Διάολε, σε καπιταλισμό ζούμε...

αθλιος

ΖΕΣΗΦΙΔΗΣ ΑΘΗΝΑ 86

Τρεις και περισσότερους μήνες μετά τις 17, 18 και 19 Νοέμβρη, τα γεγονότα εκείνων των ημερών έχουν «περάσει στην ιστορία». Όλες οι τάσεις της άκρας αριστεράς και των αναρχικών μέσα από τα έντυπα ή τις προκηρύξεις τους έκαναν ήδη γνωστές τις απόψεις τους —κριτικά ή θριαμβολογικά. Αγνώστο είναι μονάχα το που, πόσο και πώς μέτρησαν και θα μετρήσουν οι εμπειρίες εκείνες στο μέλλον μας.

Μετά τη θύελλα και την ένταση των κειμένων και των συζητήσεων είναι χρήσιμη σήμερα μια (έστω ανεπίκαιρη, αλλά πάντως ψύχραιμη) επιμονή στο τριήμερο του Νοέμβρη, με στόχο να προφυλαχθούμε τόσο από τον κίνδυνο της μυθοποίησης όσο και από την παγίδα της αυτοεπιβεβαίωσης —μιας και από τις απόψεις που γράφτηκαν έγινε φανερή μια ποικιλία καταφάσεων ή αρνήσεων απέναντι στα γεγονότα, όχι όμως και η παραδοχή ότι ξεπέρασαν κατά πολύ τις προβλέψεις, προθέσεις και περιορισμένες δυνατότητες των ομάδων που κάθε φορά υπογράφουν τα σχετικά κείμενα. Μοιάζει σαν, τόσο τον αριστερότικο όσο και τον αναρχικό (στις διάφορες εκδοχές τους) λόγο, να διαπερνά το ίδιο σύνδρομο μεγέθυνσης του δικού τους θετικού ρόλου, έτσι που όχι μόνο λάθη και παραλειψις σχεδόν ποτέ δεν αναγνωρίζονται, αλλά και όλοι, για διαφορετικούς λόγους, είναι τελικά δικαιωμένοι. Για λόγους λοιπόν πληροφόρησης και σχολιασμού σημειώνουμε τα πιο κάτω.

1. Την πρωτοβουλία για την κατάληψη του Πολυτεχνείου την πήρε κατ' αρχήν ένας περιορισμένος αριθμός συντρόφων τη νύχτα της Κυριακής —την ίδια περίπου ώρα που εξελισσόταν η κατάληψη του Χημείου. Απέναντι σ' αυτήν (του Χημείου), η πρόταση για κατάληψη του Πολυτεχνείου δεν είχε κανέναν ανταγωνιστικό ή αντιθετικό χαρακτήρα, παρά μονάχα συμπληρωματικό: γιατί είχε αρχίσει να γίνεται φανερό πως το Χημείο θα αποκλείοταν σύντομα μέσα στη νύχτα από την αστυνομία, και άρα, κάπου αλλού θα έπρεπε να οργανωθεί το βάρος μιας μάζικής δυναμικής απάντησης.

2. Τα ίδια άτομα με δική τους ευθύνη ενημέρωσαν από τη νύχτα τις εφημερίδες για συγκέντρωση στο Πολυτεχνείο το απόγευμα της Δευτέρας και φρόντισαν από το ξημέρωμα να κάνουν αυτή τη συγκέντρωση δυνατή. Ανάλαβαν τις σχετικές πρωτοβουλίες, με αποτέλεσμα να υπάρχει από νωρίς το πρωί ένας ικανός αριθμός ανθρώπων (στην πλειοψηφία τους φοιτητές) στο Πολυτεχνείο, που εμπόδισε την αστυνομία να αποκλείει το κτίριο και παράλληλα φρόντισε με ελάχιστα μέσα για την πληροφόρηση του κόσμου.

3. Συνέπεια αυτής της μάλλον «ασήμαντης» και άγνωστης πρωτοβουλίας καθώς και του βίαιου κτυπήματος στο Χημείο, και της κινητοποίησης από νωρίς το μεσημέρι των αναρχικών, των αριστεριστών και άλλων ανεξάρτητων ομάδων, ήταν να υπάρχουν το απόγευμα πάνω από δύο χιλιάδες άνθρωποι στο Πολυτεχνείο. Σύμφωνα με μια στοιχειώδη λογική (αλλά και την διάθεση των συγκεντρωμένων) η κατάληψη θα έπρεπε να θεωρείται τουλάχιστον γεγονός, ήδη μάλιστα από το πρωί όμως, σύμφωνα με μια άλλη λογική, κατάληψη δεν γίνεται παρά μόνο όταν μια αναγνωρισμένη πολιτική άποψη πάρει την τυντούτουκα και δώσει το σήμα της εκκίνησης... είναι από ένα απομεινάρι της παλιάς καλής λογικής των φωτεινών πρωτοποριών που κάνει ότι μπορεί για την αφαιμαζή μας.

4. Ασχετα πάντως από το ποιοι δηλώνουν ότι αποφάσισαν την κατάληψη και κάτω από ποιες διαδικασίες, το μεγαλύτερο κομμάτι των ανθρώπων συνέ-

ΚΟΚΚΙΝΕΣ ΗΛΩΡΑΣ

δεσε την παρουσία του στο Πολυτεχνείο με τη μονιμότητα μιας διαμαρτυρίας για τη δολοφονία του Μ. Καλτέζα και το μακελειό στο χημείο. Επιπλέον, ένας σεβαστός αριθμός εννοούσε και την ανάγκη μιας δυναμικής διαδήλωσης. Είναι άγνωστο αν κάποιοι θέλουν να θεμελιώνουν τον ρόλο τους στην ιστορία στη βάση μιας μοιρασιάς ρόλων —εκείνο όμως που είναι γνωστό είναι πως συχνά η «αντίθεση» καλύπτει την έλλειψη θέσης ή διάθεσης.

5. Η δυναμική διαδήλωση πραγματοποιήθηκε —αλλά είναι πρωτοφανές το πως μια τέτοια εξοπλισμένη και μαχητική πορεία χιλιων ανθρώπων διαλύθηκε στη θέα σαράντα γενναίων των Μ.Α.Τ., που ασφαλώς κάποιος άγιος τους φύλαγε. Ισως η υπερεκτίμηση της δυναμικότητας και της «καταστροφικότητας» της πορείας να απομάκρυνε κάθε ενδιαφέρον για την στοιχειώδη οργάνωση και αποτελεσματικότητά της, είναι όμως αρκετά πιθανότερο πως παρ' όλη την ένταση, η σύγκρουση με την αστυνομία δεν ήταν εφικτή έκεινη τη στιγμή αν δεν ήταν

να αντιδράσουμε σε μια ενδεχόμενη δική τους δολοφονία —ή είναι σίγουρο ότι θα βρίσκονται πάντα έξω από την τροχιά κάποιας σφαίρας; Και ας ρίξουν επιπλέον μια ματιά στη Γερμανία, στην Αγγλία και την Ισπανία, στις δολοφονίες που έγιναν τον ίδιο περίπου καιρό και στην απάντηση που πήραν, για να καταλάβουν ότι ο χαρακτηρισμός «χουλιγκανισμός» ή μια άλλη άποψη του τύπου «αφού δεν είναι εργάτες, δεν μας ενδιαφέρουν», η οποία σαν αφορισμοί και εμμονές εν πλάτρει συγχίσει: οι σφαίρες είναι ιδιες για όλους.

7. Φυσικά η ένταση και η έκταση της αντίστασης οδήγησαν κάποιους σε έναν υπερφίαλο αισθησιασμό της βίας —εξ ου και η λαγνεία των «εξαίσιων εκτρόπων». Σίγουρα, εκείνο που ένωσε δύο χιλιάδες ανθρώπους δεν ήταν ούτε η βία γενικά, ούτε η συμφωνία τους στην αισθητική της καταστροφής. Όσοι αισθάνθηκαν πως το βράδυ της Δευτέρας απέδειξε την υπεροχή των πράξεων πάνω στα λόγια και τη σκέψη, όχι μονάχα απατώνται (γιατί εκείνο το βράδυ ειπώθηκαν εκρηκτικές λεξούλες) αλλά κάνουν «άποψη» την κρίσιμη μουγγαμάρα της Τρίτης που οδήγησε στην εγκατάλειψη του Πολυτεχνείου. Γιατί μια κοινωνική αντίσταση δεν μπορεί να συντρηθεί μονάχα στη βάση της αντιπαράθεσης με την αστυνομία, εκτός αν έχει ένα τυποποιημένο τελετουργικό γενικής αθλιότητας. Αντίθετα πρέπει να αναπτύξει τις μεθόδους της και ενάντια σε πιο ήπιες τεχνικές καταστολής —και μια από αυτές λέγεται εκτόνωση. Το αν αυτή πραγματοποιείται με θεραπεία εργασίας ή με θεραπεία βίας είναι αδιάφορο —εκείνο που μπορεί να εγγυηθεί είναι το θεαματικό μνημόσυνο του επόμενου νεκρού — τίποτα περισσότερο.....

Οι δύο χιλιάδες «άγνωστοι» δεν απειλήθηκαν μόνο από την αστυνομία και την καταστολή, αλλά εκ των υστέρων και με διαφορετικό τρόπο, από μια εκκρεμότητα ανάμεσα σε αριστεριστές και αναρχικούς. Μια καθαρά «πολιτική» πόλη, με ιστορία δεκαετών και αξεσέρ, με ιδεολογία συμφωνιών και διαφωνιών, με μια ιστήκη μέσα από λιβελλούς —είκοσι, είς και αντεκδίκησεις, φτανοντας μέχρι και σε προσωπικό επίπεδο —κι όμως αυτή η επιμονή στην πόλωση (η έστω αντίθεση) είναι προς το παρόν καταναλωτική και ανίκανη να δώσει πρόσωπο στην αντίστασή μας.

Δεν πρόκειται φυσικά να εισηγηθούμε κανενός είδους πολιτικό συμβιβασμό ανάμεσα στα ενδιαφερόμενα μέρη (πολύ περισσότερο από τη στιγμή που η εκκαθάριση λογαριασμών αφορά όλο και λιγότερους) αλλά ούτε θα υποκύψουμε στον εκβιασμό της «ταυτότητας». Αντίθετα, εκείνο που (πρέπει να) μας απασχολήσει είναι η επιτυχία της κοινωνικής αυτοάμυνας των νέων προλετάριων, η ποιότητα, η διάρκεια και η εμβέλεια της εκρηκτικότητας στις αντιστάσεις μας. Το Χημείο και το Πολυτεχνείο του Νοέμβρη από μια τέτοια άποψη, δεν μπορούν να δώσουν καμιά απόδειξη, παρά μόνο υποσχέσεις... Ο κοινωνικός πόλεμος είναι μπροστά μας, όχι απλά σαν μάχη οδοφραγμάτων αλλά και σαν ποιοτική μάχη με τον κόσμο του κεφαλαίου και του κράτους, σε όλα τα επίπεδα.

Γ.Α. Γ.Κ. Ε.Κ. Χ.Ν. Σ.Σ.

TO CONVOY

στη Νικαράγουα

Στις 20 Γενάρη ξεκινήσαμε επτά άτομα για ένα ταξίδι στη Νικαράγουα, μέσω Μαδρίτης, με μια ώρα στάση στην Αβάνα. Ξεκινήσαμε Τρίτη απόγευμα και ταξιδεύοντας «κόντρα στο χρόνο» για 22 ολόκληρες ώρες, φτάσαμε εκεί την Τετάρτη το πρωί! Δαλέξαμε αυτή τη διαδρομή γιατί είναι συντομότερη (μέσω Μόσχας καθυστερείς μια μέρα, αλλά πληρώνεις φθηνότερο εισιτήριο).

Στη Μαδρίτη, αλλάζοντας αεροπλάνο, βρέθηκαμε να συνταξιδεύουμε μ' ένα διαφορετικό πλήθος «τουριστών» —απ' αυτούς που συναντάς συνήθως στα συνηθισμένα ταξίδια. Περιθωριακοί, ανατροπεις, εναλλακτικοί και κινηματικοί, απ' όλη σχεδόν την Ευρώπη, παίρνουντας αυτή την πήση — γίνεται τρεις φορές τη βδομάδα — για Νικαράγουα, είτε για να μάθουν είτε για να βοηθήσουν με τον τρόπο τους σ' όσα γίνονται εκεί. Μαζί μας ταξιδεύουν δημοσιογράφοι αλλά και τουρίστες για Κούβα και Κόστα - Ρίκα, κι ακόμα ερευνητές που κατευθύνονται στην ακτή του Ατλαντικού για να μελετήσουν τις εκεί Ινδιάνικες φυλές. Μαζί μας, τέλος, μια ομάδα πανκ και διάφοροι Γερμανοί που

πάνε να βοηθήσουν στο μάζεμα του καφέ. Για τους περισσότερους από εμάς είναι το πρώτο ταξίδι σε χώρα του Τρίτου Κόσμου και ειδικότερα της Κεντρικής Αμερικής.

Οι πρώτες εικόνες από το αεροπλάνο εξάπτουν τη φαντασία μας και αποτελούν ερέθισμα για περιπλάνηση σ' έναν κόδιμο που μέχρι τώρα γνωρίζουμε μόνο από τα βιβλία και τον κινηματογράφο. Οι ώρες περνούν γρήγορα, οι αεροσυνοδοί μάς στουμπώνουν μ' ένα γεύμα κάθε δύο ώρες, ώσπου να φτάσουμε στη χώρα της πείνας, όπως αποκαλούν με τα ευρωπαϊκά δεδομένα, τη Νικαράγουα.

Το χάραμα της Τετάρτης μας βρίσκει σε μια αίθουσα «τράνζιτ» της Αβάνας, να χαζεύουμε κουβανέζικα σουβενίρ, μπουκάλια ρούμι και πούρα, που τα φτιάχνουν μπροστά σου διπλώνοντας τον καπνό, και τα πουλάνε στις ίδιες σχεδόν τιμές με την Ευρώπη.

Ξαναμπαίνουμε στο αεροπλάνο και σε δυο ώρες να μάστε πάνω από τα θολά νερά της λίμνης Μανάγκουα, έτοιμοι για προσγείωση.

...Προχωράμε στην έξοδο του αεροδρομίου και αρχίζει έλεγχος διαβατη-

ρίων (αρκετά αυστηρός και εξονυχιστικός) και συναλλάγματος. Άλλαζουμε, υποχρεωτικά, 60 δολάρια για ελάχιστες κόρδοβες (το νόμισμα της Νικαράγουας), σαν ένα είδος φόρου για την Επανάσταση. Στη συνέχεια, πληροφορούμαστε ότι και για την έξοδο θα χρειαστούν άλλα 10 δολάρια υποχρεωτικά, 70 δολάρια λοιπόν συνολικά για όποιον έχει να μπαίνει στη χώρα. Συμπληρώνουμε διάφορα έντυπα, καθώς και μια δήλωση για το σκοπό του ταξιδιού μας, όπου γράφουμε: «Αλληλεγγύη στη Νικαράγουανή επανάσταση», σαν μέλη της ελληνικής επιτροπής καθώς και από δημοσιογραφικό ενδιαφέρον, μιας και είμαστε δύο μας μέλη συντακτικών ομάδων περιοδικών και εφημερίδων.

Τελευταίο «εμπόδιο» προς τη Νικαράγουα, κάτι ατομικά κουβαύκλια (δώρα των σοσιαλιστικών χωρών στα πρώτα βήματα της Επανάστασης!!!), όπου γίνεται ο τελικός έλεγχος.

Παραδίουμε μερικά κιβώτια φάρμακα εκ μέρους της ελληνικής επιτροπής (δωρεά ελληνικής φαρμακευτικής εταιρίας) και μπαίνουμε επιτέλους στη χώρα.

Πρώτη επαφή με την πόλη και την κοινωνία

Βγαίνοντας έξω, η πρώτη μας δουλειά είναι να πετάξουμε τα ρούχα που φοράμε, γιατί η ζέστη είναι αφόρητη. Μία παμπάλαια Μπουίκ μας μεταφέρει στο κέντρο της πόλης.

Η διαδρομή είναι μικρή αλλά μας συγκλονίζει. Ένας κόμπος δένεται στο στομάχι βλέποντας δεξιά και αριστερά εικόνες που μόνο στα Κλασικά Εικονογραφημένα της «Καλύβας του μπάρμπα Θωμά» είχαμε δει.

Ετοιμόρροπες παράγκες, ελάχιστα χτισμένα σπίτια, γυμνά και βρώμικα παιδιά στο δρόμο, και απέραντες αλάνες. Τα σπίτια σε μεγάλη απόσταση το ένα από το άλλο, και μεταξύ τους χαλάσματα. Αργότερα μάθαμε πως αιτία γι' αυτή την εικόνα ήταν ο μεγάλος σεισμός του 1972, που ουσιαστικά ισοπέδωσε την πόλη, ενώ οι προτεραιότητες της Επανάστασης δεν επέτρεψαν την ανοικοδόμησή της.

Μανάγκουα λοιπόν, δίχως κέντρο και περιφέρεια, δίχως συνοικίες πρώτης και δεύτερης κατηγορίας. Μια πόλη επίπεδη, αραιοκατοικημένη—χωρίς.

Μια πόλη με τεράστιες, «φωτογραφικές» αντιθέσεις, κληρονομημένες από το παρελθόν. Σπίτια-μονοκατοικίες, που μοιάζουν μικρές βίλες, ενώνονται με παράγκες, που γύρω τους τρέχουν παίζοντας μικρά ξυπόλητα παιδιά.

Παράγκες και χαμόσπιτα φτιαγμένα για το τροπικό κλίμα που επικρατεί: λαόγειο, με μεγάλες βεράντες και παράθυρα, πάντα ανοιχτά. Η επίλωση των σπιτιών απλή: τραπεζαρία, κρεβάτια, κουνιστές καρέκλες, και οι απαραίτητες αιώρες.

Τελευταίο απαραίτητο «εξάρτημα», ο σιδερένιος φράχτης, για ασφάλεια... Βλέποντας αυτούς τους σιδερένιους φράχτες, καταλαβαίνεις ότι στην πόλη πρέπει να υπάρχουν πολλοί σιδεράδες. Ψάχνοντας για τους σιδεράδες, μάθαμε ότι το προλεταριάτο στη Νικαράγουα δεν υπερβαίνει το 1% του πληθυσμού. Ο πληθυσμός ανέρχεται σε 2.800.000 κατοίκους, από τους οποίους οι 800.000 ζουν στη Μανάγκουα. Το προλεταριάτο απασχολείται κυρίως στη μικρή βιοτεχνία, στα σιδηρουργεία και στις οικοδομές.

Με την ευκαιρία, θα πρέπει ν' αναφέρουμε πως εδώ, θεωρητικά, ανεργία δεν υπάρχει, αφού άλλωστε τη Νικαράγουα έχει μεγάλη ανάγκη εργατικών χεριών στην αγροτική παραγωγή (καφές, μπαμπάκι, ζυλεία). Όμως, εξαιτίας του πολέμου με τους Κόντρας, πάρα πολλοί εγκαταλείπουν τις αγροτικές περιοχές του Νότου και της ακτής του Ατλαντικού, για να εγκατασταθούν στις πόλεις, και ειδικά στη Μανάγκουα. Σ' αυτούς τους εσωτερικούς μετανάστες η κυβέρνηση των Σαντινίστας παραχωρεί ένα κομμάτι γης, για να χτίσουν την παράγκα τους, κάτω από άθλιες συνθήκες. Τους βοηθάει όμως ουσιαστικά μόνο όταν θελήσουν να το καλλιεργήσουν. Κύρια όμως επι-

δίωξη της κυβέρνησης είναι να κατευθύνει αυτό το ρεύμα των μεταναστών προς το Βορρά, όπου υπάρχει η βάση όλης της οικονομίας της χώρας, τουλάχιστον προς το παρόν.

Η Μπουίκ μας μεταφέρει σε μια πανσίον για ξένους, που θα τη ζήλευε, ίσως, μόνο το τελευταίο αυθαίρετο του Περάματος. Ή ένοι οι εδώ αποκαλούνται όλοι «διεθνιστές». Βρίσκουμε εδώ πολλούς Γερμανούς, Δανούς, Ιταλούς, Αμερικανούς, και λιγότερους Γάλλους, Ελβετούς και Ισπανούς. Όλοι βρίσκονται εδώ για να προσφέρουν, ο καθένας με τον τρόπο του. Άλλοι δουλεύουν στον τομέα της υγείας (γιατροί, νοσοκόμοι), άλλοι στην εκπαίδευση (δάσκαλοι, καθηγητές), άλλοι στην παραγωγή (οργάνωση μελισσοκομείων, κατασκευή υδροηλεκτρικών έργων) και ελάχιστοι στη συγκομιδή του καφέ.

Όσον αφορά τον καφέ, απ' ότι μάθαμε οι ένοι που έρχονται να βοηθήσουν στη συγκομιδή του, προξενούν μεγαλύτερες καταστροφές απ' όσο αξίζει η δουλειά τους. Εκείνοι που μετράει περισσότερο σ' αυτή την περίπτωση είναι το συμβολικό της ενέργειας, παρά τα πρaktικά τους αποτελέσματα. Έτσι διάφοροι σύντροφοι πήραν διαφορετικές πρωτοβουλίες, για παράδειγμα οι Ιταλοί διεθνιστές έστησαν ένα Πρακτορείο Τύπου, από το πιο αξιόλογα στην Κεντρική Αμερική.

Οι συντροφοί που ζουν εδώ και βοηθούν μ' αυτό τον τρόπο δεν αρκούνται σε κάποια εξωτερική βοήθεια, αλλά συμβιώνουν αίρμονικά με τη νικαραγουανή κοινωνία. Μαζί τους πίσω μάθαμε περισσότερα για την κοινωνική ζωή της χώρας.

«ΤΡΕΛΛΟ» ΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΙΣΜΟΥ: ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΤΗΣ ΜΑΝΑΓΚΟΥΑ ΕΙΝΑΙ ΕΝΑΣ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΙΟΣ, ΠΟΥ ΖΕΙ ΑΠΟ ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΗ ΧΩΡΑ.

Γνωρίσαμε μια γυναίκα, μέλος της οργάνωσης γυναικών AMNLAE, που μας μίλησε για τη νικαραγουανή οικογένεια. Στη Νικαράγουα η οικογένεια δεν έχει τη μορφή που έχει στις ευρωπαϊκές χώρες. Η δομή της αντλεί από την ινδιάνικη παράδοση, και έτσι κάθε άνδρας παντρεύεται μια γυναίκα, έχοντας όμως το δικαίωμα (όπως και η γυναίκα εξάλλου) να διατηρεί ακόμη παράλληλες σχέσεις με τρεις ή τέσσερις γυναίκες. Μπορεί ν' αποκτήσει με όλες παιδιά, τα οποία μεγαλώνουν με τη μάνα τους, είτε είναι από τον ίδιο πατέρα είτε όχι. Ο πατέρας γυρίζει και δεν έχει καμιά ευθύνη γι' αυτά. Όμως μετά την Επανάσταση οι γυναίκες οργανώθηκαν, διεκδίκησαν και κατόρθωσαν να πάρουν ένα μέρος από το μισθό του άνδρα, ανάλογα με τα παιδιά που έχουν μαζί του.

Ένα άλλο χαρακτηριστικό που μας έκανε εντύπωση είναι το πώς λύνουν το πρόβλημα του καθημερινού συσσίτιου. Όσοι εργάζονται έχουν δικαίωμα για ένα γεύμα στο χώρο εργασίας. Το ίδιο ισχύει και για τα παιδιά στο σχολείο. Έτσι, το δεύτερο γεύμα είναι υποχρεωμένο να το βγάλουν από το μισθό τους. Ο βασικός μισθός κυμαίνεται από 30.000

έως 40.000 κόρδοβες, περίπου 8.000 δρχ. Με βάση τον τομέα που δουλεύουν και το μισθό που παίρνουν, διαθέτουν μια κάρτα για κάποιο ειδικό σούπερ μάρκετ, από το οποίο ψωνίζουν σε φθηνότερες τιμές.

Τα λεωφορεία, παρότι λίγα, είναι πάντα ξεχειλισμένα από επιβάτες και το εισιτήριο στοιχίζει 2 κόρδοβες. Τα ταξί, που λειτουργούν σαν «πειρατικά», είναι το ίδιο φθηνά, καθώς και οι υπεραστικές γραμμές και το τρένο, παρά την αθλιότητά του.

Το φαγητό εκτός εργασίας στοιχίζει 200-250 κόρδοβες και τρώγεται στο δρόμο. Φτιάχνεται στις παραδοσιακές φουφούδες και αποτελείται από το «τυπικό πιάτο»: Σερβίρεται σ' ένα μπανανόφυλλο... ρύζι, σαλάτα, φασόλια, κρέας και μια τορτίγια, πίττα όπως στο δικό μας σουβλάκι. Μεγάλη ποικιλία από πάμθηνα φρούτα και χυμούς μέσα σε νάιλον σακούλες, που τους ρουφάς κάνοντας μια τρύπα.

Εδώ πρέπει να σημειώσουμε ότι υπάρχει παντελής έλλειψη γυαλιού και δεν υπάρχουν ποτήρια. Πολλές φορές πίνεις χυμό σε κομμένα μπουκάλια ή δοκιμαστικούς ιατρικούς σωλήνες, που τους έχουν τροχισει δίνοντας τη μορφή του ποτηρίου ή της κούπας.

Εάν θέλεις να φας καλύτερα, υπάρχουν εστιατόρια καθώς και το μεγάλο ξενοδοχείο Intercontinental. Το γεύμα εκεί στοιχίζει γύρω στις 700 έως 1000 κόρδοβες.

Δεν υπάρχει καθόλου κρασί παρά μια παράδεινη μπύρα, αφότονοι εξαισιού χυμού και πολύ ρούμι, ρούμι!... Η έξοικείωση με την τροφή γίνεται μετά από μερικές μέρες αφού σε χτυπήσει για λίγο μια μικρή διάρροια.

Όσον αφορά τις αρρώστιες, συνιστούν στους ένοις κινίνο, από την ημέρα που θα μπουν στη χώρα μέχρι την αναχώρησή τους. Τα τσιγάρα και τα πούρα είναι πάμφηνα, ενώ ο ελάχιστος ρουχισμός που είναι απαραίτητος λόγω κλίματος, σχετικά προσιτός.

Δεύτερη επαφή με την περιφέρεια και την αγροτιά

Μετά από τη Μανάγκουα, αφού πρώτα βγάλαμε δημοσιογραφικές ταυτότητες για να μπορούμε να κινηθούμε ευχερέστερα, επισκεφτήκαμε τη Μασάγια και τη Γρανάδα, στο Νότο το Ποτσούμι στην ακτή του Ειρηνικού τη Ματαγκάλμπα, στο Βορρά και το Μπλούφιλντ, αφού βγάλαμε ειδική άδεια, στην ακτή του Ατλαντικού.

Στη Μασάγια στα νότια της Μανάγκουα πήγαμε ωστόπο μ' ένα στρατιωτικό φορτηγό. Μικρή εμπορική ινδιάνικη κωμόπολη και χαρακτηριστική «μεξικάνικο» τοπίο. Στην εξέγερση έπαιξε σημαντικό ρόλο και οι κάτοικοι της έδωσαν σε σκληρές μάχες για την απελευθέρωση

σή τους. Από κει ξεκίνησε η τελευταία πορεία των Σαντινίστας προς τη Μανάγκουα, όταν πήραν την εξουσία το 1979. Εκεί υπάρχει η ωραιότερη παραδοσιακή αγορά, το «Mercado», με άφθονα ειδή λαϊκής παραδοσιακής τέχνης απ' όλη τη Νικαράγουα.

Η Γρανάδα, ακόμη πιο νότια της Μασάγια, είναι ίσως η ωραιότερη πόλη της Νικαράγουα. Παλιά ισπανική αποικία και παλιό εμπορικό κέντρο, με πανέμορφα κτίρια και εκκλησίες, που διατηρούνται σε πολύ καλή κατάσταση. Βρίσκεται στη δυτική ακρόπολη της λίμνης της Γρανάδα και δινεί την εικόνα της πιο καθαρής πόλης σ' όλη τη χώρα. Με μια πρώτη ματιά βλέπεις ότι τα στρώματα που κατοικούν εκεί είναι πιο μικροαστικά. Πληροφορηθήκαμε επίσης ότι εκεί στεγάζεται και ένα μέρος της διανόσης. Το βιοτικό επίπεδο είναι αρκετά ανεβασμένο, σε σύγκριση με την υπόλοιπη χώρα.

Το Ποτσούμι, ένα παραβαλάσιο θέρετρο με σπάνιες ομορφιές σ

νάσταση του Τρίτου Κόσμου. Οι άνθρωποι εκεί, αναλφάβητοι, ξεγραμμένοι, πουλιόντουσαν σαν σκλάβοι επί Σομόζα και δούλευαν στα φέουδά του για ένα κομμάτι ψωμί τώρα έχουν οργανωθεί σε κοπερατίβες και κολλεκτίβες, και με το όπλο στον ώμο δουλεύουν φτιάχνοντας τη ζωή τους από την αρχή. 530 κοπερατίβες με 23.000 μέλη, άλλες ιδιωτικές σε οικογενειακή βάση, άλλες συλλογικές, άλλες με συνεταιρισμό μικροδιοκτητών που δεν απαλλοτριώθηκαν από την Επανάσταση, άλλες κολλεκτίβιστικες, παράγουν με βάση τις ώρες της δουλειάς τους και τα πλάνα που βάζουν, και αμειβούνται με τιμές που καθορίζουν οι ίδιοι σε συμφωνία με το κράτος. Μιλήσαμε με έναν υπεύθυνο επί των διεθνών σχέσεων και μας βοήθησε να επισκεφτούμε όσες απ' αυτές θέλαμε, για να τις γνωρίσουμε από κοντά, διαθέτοντάς μας ένα τζιπ και οδηγό. Συγκεκριμένα μας ξενάγησε σε δύο από τις πιο φτωχές και εξαθλιωμένες κοπερατίβες, που μόλις είχαν δημιουργηθεί: απαρτίζονταν από 23 μέλη και καμιά 60αριά παιδιά με φουσκωμένες κοιλιές από τον υποσιτισμό, κύρια απασχόλησή τους ήταν η συγκομιδή του καφέ. Πάμφτωχες ξύλινες παράγκες για τη στέγαση τους, πρωτόγονα εργαλεία, σκληρή δουλειά, και, πάντα με τα όπλα στους ώμους, επομάζονταν να φτιάχνουν σχολείο και κέντρο υγείας σε συνεργασία με άλλες κοπερατίβες.

Μένουν κατά οικογένειες και το κράτος τους βοηθάει σ' οποιαδήποτε αναπτυξιακή πρωτοβουλία τους. Το πλάνο παραγωγής βγαίνει από συνέλιψη που αποφασίζει και εκλέγει αντιπρόσωπο για το συντονισμό των κοπερατίβων. Το πλάνο το εγκρίνει ένας τεχνικός που εκπροσωπεί το κράτος και πρωθεύει την αγορά εξοπλισμού και υλικών που χρειάζεται για την εφαρμογή του. Όλοι πληρώνονται με βάση τις ώρες δουλειάς τους και οι οικογένειες χτίζουν τους οικισμούς τους κοντά στους χώρους εργασίας, ενώ κατεβαίνουν στις γύρω πόλεις και χωριά για φώνια. Η διατροφή τους, τα σχολεία τους, οι γιορτές τους και ό,τι άλλο τους αφορά, λύνεται από τους ίδιους επί τόπου.

Με το μοίρασμα της γης, τους δίνονται και τα απαραίτητα όπλα για να την υπερασπιστούν, γιατί οι Κόντρας κάνουν συχνές επιθέσεις. Δεν είναι τυχαίο ότι από τις 80 μεγάλες κολλεκτίβες, επανειλημένα, έχουν χτυπήσει τις 40 με συνέπεια να τους έχουν κάνει μεγάλες ζημιές.

Εκείνο που διαπιστώνουμε είναι ότι,

σε σχέση με τις πόλεις, όπου βλέπεις έντονες αντιθέσεις — σταν σταματήσει ο πόλεμος ίσως ξεσπάσουν μικροί εμφύλιοι — στις αγροτικές περιοχές κυριαρχούν η άμιλλα, η ανεπτυγμένη συντροφικότητα, το κολεκτιβίστικο πνεύμα, και, παρά τις άθλιες συνθήκες, οι άνθρωποι δουλεύουν πολεμώντας και χαμογελούν: από τα μικρά παιδιά μέχρι τους πλικιωμένους.

Στην ακτή του Ατλαντικού βρίσκεται το μικρό λιμάνι **Μπλούφιλντ**, που για να το επισκεφτεί κανείς χρειάζεται ειδική άδεια. Μετά από πολλές γραφειοκρατικές διαδικασίες, που δεν μπορούσαμε να τις καταλάβουμε παρά μόνο όταν φτάσαμε εκεί, πήραμε την άδεια και, για να κερδίσουμε χρόνο, πήγαμε αεροπορικώς και γυρίσαμε με ποταμόπλοιο και λεωφορείο. Μ' ένα μικρό αερoplάνο των εσωτερικών γραμμών της «Αερονίκα», που σου θύμιζε πουλμάν που του είχαν κολλήσει δύο φτερά στα πλάγια, που ανοιγόκλειναν οι πόρτες και σε δενουν με σχοινιά στο κάθισμα, πετάξαμε ανατολικά, πάνω από τη λίμνη της Μανάγκουα, πάνω απ' τη ζούγκλα, και σε μία ώρα φτάσαμε στο **Μπλούφιλντ**.

Η πρώτη εντύπωση είναι ότι βρίσκεται σε άλλη χώρα. Η ζέστη είναι ανυπόφορη, τα σπίτια ξύλινα, πολυχρώμα, ασύθυμιζουν Νέα Ορλεάνη. Η πόλη απλώνεται ως την άκρη της ζούγκλας και καταλήγει η μισή να γίνεται στην θάλασσα. Η βράμα και η εξαθλίωση κυριαρχούν παντού, οι άνθρωποι είναι σχεδόν όλοι μαύροι και μιλούν μια διάλεκτο ανάμικτη από ισπανικά και εγγλεζικά. Φορούν πολυχρώμα ρούχα, που φαίνεται έντονα ότι είναι αμερικανικής προέλευσης, κυκλοφορούν με τρανζιστορ στο χειρί και βρίσκονται σε μια διαρκή χορευτική κίνηση. Η μουσική από τα σπίτια και τους δρόμους είναι έντονη, όπου και να βρεθείς. Δεν υπάρχει τίποτα από την ισπανική επιρροή ωτε από την Βραζιλιάνικη, αλλά είναι ρεγγες ή Τζαμάικα είναι απέναντι) και αμερικανική τύπου τζαζ Νέας Ορλεάνης.

Αν δεν επισκεφτείς το **Μπλούφιλντ** ή το **Πόρτο Καμπέτζας**, ένα άλλο λιμάνι στην ακτή του Ατλαντικού, δεν μπορείς να καταλάβεις γιατί η Επανάσταση δεν έχει επικρατήσει σ' αυτή την περιοχή. Και για να γίνουμε πιο κατανοήτοι: Η ακτή του Ατλαντικού καλύπτεται από μια τεράστια πυκνή ζούγκλα με μεγάλα ποτάμια και παραπόταμους, που μέσα της ζουν διασκορπισμένοι οι Μισκίτος και άλλες ινδιάνικες φυλές.

Τα βασικά λιμάνια της ακτής είναι το **Πόρτο Καμπέτζας** και το **Μπλούφιλντ**,

που οι κάτοικοί του είναι ψαράδες. Πολλοί ασχολούνται με το λαθρεμπόριο, με κυριότερο είδος τη μαριχουάνα, που τους προμηθεύουν οι Ινδιάνοι. Εκεί, μέσα σ' αυτή τη ζούγκλα, έχουν τα καταφύγιά τους οι Κόντρας. Όταν τους πολέμησαν οι Σαντινίστας στα εδάφη των Ινδιάνων οι πρώτοι που πλήρωσαν ήταν αυτοί, και γι' αυτό συμμάχησαν πολύ γρήγορα με τους Κόντρας, για να μην χάσουν την αυτονομία τους. Απ' την άλλη, οι Σαντινίστας, σε πρώτη φάση, καταδιώκοντας τους Κόντρας έβαλαν μπρος ένα σχέδιο εκπολιτισμού των Μισκίτος, χωρίς να το ισοθετούν οι ίδιοι, και έτσι απομόνωθηκαν. Με τον καιρό είδαν το λάθος τους και, εγκαταλείποντας τα αρχικά τους σχέδια, έβαλαν σ' εφαρμογή ένα σχέδιο που κατοχύρωνε την αυτονομία των Μισκίτος, με την προϋπόθεση να μην χρησιμοποιείται η περιοχή ως καταφύγιο από τους Κόντρας. Σήμερα, οι Μισκίτος και σχεδόν όλοι οι κάτοικοί της ανατολικής ακτής διατηρούν την αυτονομία τους από το κράτος των Σαντινίστας, αλλά ελέγχονται στρατιωτικά, ωστόσο σταματήσει ο πόλεμος με τους Κόντρας, που συνεχώς εφοδιάζονται με το πο συγχρόνο εξοπλισμό που έχουν οι Αμερικανοί. Για αυτό χρειάζεται ειδική άδεια για να πάεις, γιατί δεν μπορούν να που εγγυηθούν την ακατερότητά σου, λόγω των συνεχών επιθέσεων από τους Κόντρας.

Μετά από μια μέρα παραμονής σ' ένα ξενοδοχείο που σου θύμιζε Μπουκόφσκι, και είναι μπάνιο στον ταραγμένο Ατλαντικό, ζεκίνωσαμε στη **Μανάγκουα**, μ' ένα ποταμόπλοιο που διέσχισε τον ποταμό **Rio Escondido**, πέντε ώρες μέσα στη ζούγκλα. Το ταξίδι ήταν φανταστικό, — και πάλι το τοπίο δεν περιγράφεται.

Μέσα στο ποταμόπλοιο, που ήταν κατατρυπημένο από τις σφαίρες των Κόντρας, ταξίδεψαν παρέα με γαλόπουλα, γουρούνια και την τσίκνα του «τυπικού πιάτου». Είχαμε συνοδεία κι ένα πολεμικό πλοιάριο των Σαντινίστας για ασφάλεια, και στο δρόμο μας, συναντήσαμε ένα βυθισμένο πλοιάριο, που είχαν κάψει οι Κόντρας τον προηγούμενο μήνα. Φτάνοντας στο χωριό **Ράμα** πήραμε το λεωφορείο με αρκετό στριμωξίδιο και αγνώνια, και μετά από δύο ώρες ταξίδι βρεθήκαμε ξανά στη **Μανάγκουα**.

Επισκέψεις και συνομιλίες

Επειδή είχαμε λίγες μέρες στη διάθεσή μας, προτιμήσαμε να γνωρίσουμε όσο το δυνατό περισσότερα μέρη και ανθρώπους, παρά να πάρουμε συνεντεύξεις από επίσημους φορείς και πρόσωπα. Έτσι, κάναμε μια επίσκεψη στην εφημερίδα **"Barrigada"** των Σαντινίστας, στον βασικό τους εκδοτικό οίκο **"Νουόβα Νικαράγουα"**, λόγω κοινών εκδοτικών ενδιαφερόντων, στο Κρατικό Εργοστάσιο Γραφικών Τεχνών, που βγαίνουν οι περισσότερες εκδόσεις, και στο Μουσείο της Επανάστασης.

Παράλληλα είχαμε μια κουβέντα με τον υπεύθυνο για την Ευρώπη της καμπάνιας που έχει προγραμματιστεί για το 1986 «Η Νικαράγουα πρέπει να επιζήσει» και πολλές συζητήσεις με Ευρωπαίους και Νικαραγουανούς για τα επίκαιρα πολιτικά πράγματα που διαδραματίζονται εκεί.

Από τον εκδοτικό οίκο **"Νουόβα Νικαράγουα"** μάθαμε ότι έχουν δώσει μεγάλη μάχη ενάντια στον αναλφαβητισμό με όλα τα μέσα. Σήμερα μια πρώτη έκδοση στον οποιούδηποτε βιβλίου βγαίνει σε 6.000 αντίτυπα και το πολύ σε τρεις μήνες εξαντλείται. Βγαίνουν πολλά πολιτικά βιβλία, ποιητικές συλλογές και λογοτεχνικά έργα. Οι καλύτερες εκδόσεις με φωτογραφικό υλικό που κυκλοφορούν στη χώρα έχουν τυπωθεί στη Δυτική Γερμανία και αποτελούν προσφορά των Γερμανών συντρόφων. Υπάρχουν πολλές ελλειψίες στον τομέα γραφικών τεχνών και γίνεται δεκτή κάθε βοήθεια από την Ευρώπη.

Στο Μουσείο της Επανάστασης είδα-

